

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izveniški nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati petič vrsta 4.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljova ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Po objavi radikalskega proglasa

Včeraj je bil volilni proglas NRS končno objavljen. — Z zavrnitvijo kandidatov ožjih somišljenikov g. Vukičevića je izvršen tudi oficijelni prelom v stranki. — Kaj bo po volitvah.

— Beograd, 3. septembra. Včeraj popoldne ob 5. je bil končno objavljen proglas radikalne stranke. Glavni odbor je imel od 10. do 13. sejo, na kateri je bil proglas definitivno odobren. Seja je bila po zadnjem udeležencev zelo voharna, ker se je zlasti bivši zunanji minister dr. Ninčić, ki kandidira na Vukičevićevi listi, zavzemal za to, da se proglas kar najbolj omili in izpuste vsi proti vladji in g. Vukičeviću naperjeni ostri izrazi. Po dolgotrajni debati je zmazala ekstremnejša skupina pašičevcev. Radi tega pa so centristi iz dr. Ninčićem na čelu odklonili podpis proglasa. Prvotno je bilo namreč namenjeno, da podpišejo proglas vsi člani ožjega glavnega odbora. Vsi člani odbora dr. Ninčića pa so to namero opustili in so ga podpisali samo Aca Stanojević kot prvi podpredsednik stranke, nadalje Marko Tričković kot poslednji podpredsednik in dr. Ivković kot generalni tajnik stranke.

Proglas ugotavlja, da je bila skupščina po nepotrebnem razpuščena pred potekom zakonite dobe, čeprav je bila popolnoma delazmožna. Glavni odbor poudarja, da odklanja vsako odgovornost za posledice, ki jih bodo rodile te volitve za radikalno stranko in naglašja, da je bila vlada sestavljena brez sodelovanja glavnega odbora in poslanskega kluba stranke.

Obehem so bile službeno objavljene vse odobrene radikalne liste. Izmed ministrov je odobrena samo kandidatura g. Vukičevića v Skopju, kjer pa so mu pridali pašičevskega protikandidata v osebi Nastasa Petrovića, tako da so izgledi g. Vukičevića na izvolitev minimalni. Obe njegovi kandidaturi v Banjaluki in Piroli je glavni odbor zavrnil. Prav tako je zavrnil kandidature ministra pravde dr. Subotića, ministra ver. Obradovića, prometnega minist-

ra Milosavljevića itd. Edino kandidatura finančnega ministra dr. Bogdana Markovića v Tikvešu je bila priznana kot oficijelna radikalna kandidatura, ker finančnega ministra ne smatrajo toliko za eksponenta g. Vukičevića kakor za strokovnjaka, ki bo lahko sodeloval tudi v vsaki drugi vladi.

Med vladnimi radikali je povzročil ta odločen afront glavnega odbora veliko vznemirjenje. Če tudi imajo vladinovi vsi oblast in moč v svojih rokah, so vendar tudi oni uverjeni, da vlada med širokimi masami volilcev zlasti v Srbiji še vedno duha pokojnega Pašića in da bo poraz vlade pri volitvah občuten. Zlasti so vznemirjeni oni, ki so se preveč vezali in eksponirali za g. Vukičevića in ki se boje, da jih bodo pašičevci v slučaju zmage takoj očezali. Radikalni ministri so imeli sinoči daljše razgovore, na katerih so razpravljali o nadaljnjih korakih, da paralizirajo akcijo glavnega odbora.

Razcep radikalne stranke je z zavrnitvijo vladnih kandidatov izvršeno dejstvo, kojega posledice se bodo po pokazale v jasnejši formi še le po volitvah v novi Narodni skupščini. Česte konference, ki so bile zapazene v zadnjem času med Ljubom Davidovićem, Marko Tričkovićem, Svetozarjem Pribičevićem in Joco Jovanovićem se splošno spravljajo v zvezo s formiranjem parlamentarnega bloka, ki naj prevzame po volitvah državno vodstvo v svoje roke. Če tudi se v interesu volilne propagande skriva vsebina razgovorov na teh sestankih, v političnih krogih nikdo ne dvomi, da gre za vprašanje bodočee kolaboracije štirih najmočnejših opozicijskih skupin, med katere štejejo tudi Davidovićevce, čeprav sede njihovi zastopniki v vladi.

Francoski gospodarski krogi proti prekinjenju odnošajev z Rusijo

Francoska vlada je baje zahtevala odpoklic sovjetskega poslanca Krasinskega. — Gospodarski krogi se odločno upirajo konfliktu in zahtevajo mirno likvidacijo.

— Pariz, 3. septem. »Echo de Paris« in »Matin« poročata, da se je v zadnjem času pojavila o napetosti med Parizom in Moskvo radi komunistične propagande v Franciji. Komunistična ekspazivnost, ki se pojavlja v pojava in meri zlasti po justifikaciji Saccu in Vanzettiju, je vzbudila v francoski javnosti veliko vznemirjenje, ki se je še povečalo, ko se je zvedelo, da je podpisal proglas, v katerem se poziva proletarijat na boj proti buržoaziji v zapadni Evropi in Ameriki, tudi sovjetski poslanik v Parizu Krasinski. Francoska vlada je poslala sovjetski vladi oficijelni protest proti takemu postopanju, češ da ni v skladu z mednarodnimi običaji, da se diplomatski zastopnik v inozemstvu na tak način eksponira. Francoska vlada zahteva striktno pojasnilo in takojšnji odpoklic pariškega poslanca.

V diplomatskih krogih se sodi, da bo ta

protest še bolj zaostрил vladajočo napetost med Moskvo in Parizom. V tem pravcu deluje zlasti tudi angleška diplomacija, ki je radi osamljenosti pri svoji protiruski akciji v veliki zadregi. Če bi se ji pridružila še Francija, upa, da bi se na laž način izmotala iz te zadrege in našla primerno formulacijo za zopetno obnovo odnošajev, kar zahtevalo zlasti angleški gospodarski krogi. Proti prelomu z Rusijo nastopajo tudi francoski gospodarski krogi, ki opozarjajo na kvarne posledice takega koraka, ki so se dovolj jasno pokazale baš v Angliji. Računa se, da bo zato ta spor mirnim in sporazumnim potom likvidiral vprašanje rus. predvojnih dolgov in zagotovilo Franciji gospodarske koncesije. Francoski gospodarski krogi se boje, da jih prehití Amerika, ki se v zadnjem času živo zanima za Rusijo in ki je okupirala skoraj vse ruske petrolejske vrelce.

Sestanek ministrov Male antante

— Beograd, 3. septembra. Kakor se doznava v zunanjem ministrstvu, bo konferenca ministrov Male antante, ki se vrši jutri v Curihi ali v Ženevi, razpravljala o naslednjih vprašanjih: 1. Dnevni red Društva narodov, ki se tiče držav Male antante. — 2. Rezultati mednarodne gospodarske konference in gospodarski položaj Male antante. — 3. Politični položaj na Balkanu po smrti rumunskega kralja Ferdinanda. — 4. Poskus vzpostavitve monarhije v Grčiji (?) in razmerje med Jugoslavijo in Grčijo.

RUDNIŠKA NESREČA

— Kassel, 3. septembra. V tukajšnjem rudniku se je pripetila sinoči težka nesreča. Radi predčasne eksplozije se je porušila cela stena in zasula vse delavce. Iz jame so doslej potegnili 30 ranjenec in 12 mrtvih.

De JOUVENELOV NASLEDNIK

— Pariz, 3. septembra. Mesto odstopivšega senatorja De Jouvendela je bil imenovan za člana francoske delegacije v Društvo narodov predsednik parlamentarnega zunanjega odbora senator Hubert.

Še vedno Sacco in Vanzetti

Zapleniti so njun pepel.

New York, 3. septembra. Ker sorodniki niso mogli plačati pogrebniških stroškov, je pogrebni zavod zaplenil pepel Saccu in Vanzettija. Včeraj je bila žara s pepelom depozirana v neki bostonski banki, kjer jo lahko dvignejo sorodniki, čim poravnajo precej visok račun. Osnovan je bil poseben odbor, ki je uvedel mednarodno zbirko po vsem svetu. S to zbirko se bo odkupil, kakor pišejo listi, pepel obeh nesrečnih Italijanov, ki niti po svoji tragični smrti nimata miru pred ameriško sodnijo, ter jima postavil primeren spomenik. Rodbina Saccu je hotela kupiti na bostonskem centralnem pokopališču grobišče tik grobnice guvernerja Fullerja, kar pa je ravnatelj pokopališča odklonil. Zato bodo pepel po odkupu prepeljali v ožjo domovino, v Italijo. Kakor poročajo listi, je sodnik Thayer, ki je v treh instancah potrdil smrtno obsodbo nad Saccom in Vanzettijem, sedaj živčno težko obolel, tako, da je njegovo stanje zelo resno. Tudi guverner Fuller se ne počuti več dobro in iz njegove okolice se zadržuje, da se namerava v kratkem popolnoma umakniti iz javnega in političnega življenja.

UPOKOJITEV V FINANCI

— Beograd, 2. septembra. Na predlog finančnega ministra je s kraljevim ukazom stalno upokojen računski svetnik pri računskem oddelku ministrstva financ v Ljubljani Dragotin Lunder.

Grde metode klerikalne volilne borbe

Glavno orožje SLS v volilnem boju sta laž in obrekovanje nasprotnikov. Duhovščina in politična morala.

Za sedanjí volilni boj je pred vsem značilno, da se klerikalci ne bore z nobenimi gesli kakor v prejšnjih časih. Propadlo je republikanstvo, propadlo je avtonomija, propadlo kršćanska ljubezen do bližnjega, do ponizanih in razžaljenih; nihče več ne verjame v fraze, ki so se jih posluževali vsakokrat pred prejšnjimi volitvami. Edini volilni »šlager«, ki so ga še imeli, je bila trditve, da bodo po volitvah na podlagi prijateljskega pakta z g. Vukičevićem vstopili na vsak način v vlado, pa še ta več ne vleče, ko je postalo jasno, da 11. septembra g. Vukičević samega sebe ne bo mogel rešiti nezogibne blazne, še manj pa, da bi mogel reševati klerikalce iz njihove politične polomije.

Edino orožje, ki se ga morejo klerikalci še posluževati v sedanjem volilnem boju je laž o političnih nasprotnikih. Značilno je dejstvo, da sta bila pred nepristranskimi sodišči obsojena zaradi obrekovanja političnih nasprotnikov na zaporno kazen dva klerikalna poslance Zebot in Pušenjak.

Ta ogabna volilna taktika je posebno značilna za stranko, ki stoji znano pod vodstvom duhovščine, katera izvaja po trditvah bivšega odličnega pristaše SLS dr. Stanovnika v njej pravo diktaturo.

Na »Slovenec« in »Domoljub« je podpisan kot izdajatelj duhovnik, bivši minister in poslanec dr. Kulovec, o katerem je znano, da se ni upal tožiti, ko se mu je javno v listih očitalo, da laže.

In takih dr. Kulovec je v SLS ves polno. V klerikalnem poslanskem klubu je bilo med 20 člani tretjina duhovnikov, ki nastopajo tudi sedaj javno v volilnem boju in o katerih doslej še nismo čuli, da bi v zavesti svojega duhovniškega poklica protestirali proti načinu boja, ki ga vodi klerikalno časopisje proti političnim nasprotnikom v imenu »kršćanstva« z lažjo in obrekovanjem njihove osebnosti.

Ker je znano, da smejo kandidirati duhovniki samo z dovoljenjem škofa, ker je znano, da stoji klerikalno časopisje pod cenzuro škofa, moramo smatrati, da odobrava način klerikalnega boja z lažjo in obrekovanjem tudi višja cerkvena oblast.

Nasprotnikom SLS pa ta način klerikalnega boja samo koristi. Ni boljša agitacija za nje kakor razkrinkana klerikalna laž. Ljudje spoznavajo, da se klerikalna stranka ne more boriti proti naprednjakom z argumenti, da ne more ničesar pokazati, kar je

naredila za ljudstvo, delavce, obrtnika, uradnika, kmeta in trgovca, in da je edino njeno orožje neutemeljeno blatenje njenih nasprotnikov.

Zato bo SLS pokopala njena lastna nemoralnost!

Nov primer klerikalne morale

Te dni je »Slovenec« zopet pogrel staro laž nekdanje »Naše Straže«, da sta dr. Pivko in dr. Lipold sklenila leta 1925. pogodbo, po kateri da se je dr. Pivko podčastno besedo zavezal, da odloži svoj mandat v korist dr. Lipolda, ako mu ta izposluje ravnateljsko mesto na ženskem učiteljsku v Mariboru.

Radi te kletve sta g. dr. Pivko in dr. Lipold takrat vložila proti odgovornemu uredniku »Naše Straže« tožbo. Pri razpravi pa je zastopnik obtoženca, dr. Al. Juvan, odvnetnik v Mariboru, prosil tožitelja za odpustčanje in je podpisal sledečo

Izjavo:

»Naša Straža« je dne 15. VII. 1925 objavila članek, v katerem je trdil, da sta dr. Lipold in nar. poslanec dr. Pavko sklenila pogodbo o prepustitvi državnozbornskega mandata proti odškodnini. Prepričan sem se, da smo bili v tej zadevi misliferani, vsled česar vse trditve lojalno prekrucujemo in obžalujemo. — Dr. Juvan.

Glede na to izjavo sta tožitelja kavarilsko odstopila od zahtev po kazni, Korušev organ »Naša Straža« pa je morala plačati vse stroške pravde in je to izjavo objavila dne 30. okt. 1925.

Čisto v smislu klerikalne morale je »Slovenec« to razkrinkano in kaznovano laž sedaj znova objavil! Kakor poroča mariborski »Večernik«, sta dr. Pivko in dr. Lipold že vložila tožbo proti odgovornemu uredniku »Slovenca« in izjavljata, da nikakor nimata več namena biti tako velikodušna, da bi se zadovoljila samo s kakim prekrucem ali obžalovanjem.

Po našem mnenju more samo klerikalna morala dopuščati ponavljanje laži, ki so jih morali klerikalci sami že javno prekrucati. Zato pa se bo ta morala tudi nad njimi kaj kmalu maščavala!

Bitka s kitajskimi morskimi roparji

— Hongkong, 2. septembra. V zalivu Lyngang so sinoči morskí roparji napadli kitajski parnik »Koohov«, ki je plul pod angleškimi zastavo. Kapetana in strojnika so ubili in njuni trupli pometali v morje, ostale mornarje povezali in izkrcali na obali, s parnikom pa so nato pobegnili na morje, kjer so napadli še več drugih ladij, ujeli 100 potnikov in oplenili vso njihovo prtljago. I. Sanghaja je angleška mornarica odposlala z roparji večjo ekspedicijo, da reši ujetnike in polovi pirate.

— London, 3. septembra. Sinoči je oddelek petih angleških vojnih ladij, ki so zasledovale pirate v kitajskem morju, na letel v Biasbayju blizu Kantona na močno piratsko eskadro, ki je štela dvanaest ednic. Med angleškimi vojnimi brodovjem in pirati se je vnela pravcata pomorska bitka, v kateri je angleško brodovje uničilo deset piratskih ladij. Dva brzoparnika, izmed katerih so enega oropali morskí razbojnikí še le pred par dnevi v neki kitajski luki, sta pobegnili. Vsi ujeti pirati so bili na podlagi prekega sode justificirani.

Razpust čeških fašistovskih organizacij

Praga, 3. septembra. Preiskava v zadevi fašistovskega napada na ministerijalne svetnike dr. Vorela je ugotovila, da so fašisti s svojim delovanjem kršili določbe zakona o zaščiti države. Praška policijska direkcija je radi tega ustavila nadaljno poslovanje praške fašistovske organizacije, zaplenila strankine prostore, zaplenila vso korespondenco in vložila ovadbo pri državnem pravdnistvu. Pričačuje se, da bo v prihodnjih dneh objavljena naredba ministrskega sveta o razpustu vseh češkoslovaških fašistovskih organizacij. Zoper generala Gajdo, ki ga zaplenjeni dokumenti baje zelo kompromitirajo, je uvedeno novo disciplinarno postopanje, ki bo po zadnjem poučilih krogov končalo za njega zelo usodno.

SMRTNA OBSODBA DVEH RAZBOJNIKOV

— Valjevo, 3. septembra. Tukajšnje sodišče je danes razglasilo obsodbo v procesu proti slovitima razbojnikoma Baji Omeroviću in Jovanu Maksimoviću. Oba sta obsojena na smrt, razen tega pa Omerović na 748 let in Maksimović na 734 let težke ječe.

Diktatorski parlament na Španskem

Madrid, 2. septembra. d. Primo de Rivera pripravlja popolno reformo parlamenta, kateremu bo odvzel vse prerogative, tako da bo ostal le posvetovalni organ, dočim bo prešla zakonodajna popolnoma v delokrog vlade. Tudi poslancev ne bo volil narod, marveč jih bo pet šestin imenovala vlada in le kakih 50 poslancev bo izvoljenih. Za poslance bodo imenovani vsi generalni direktorji poedinih ministrstev ter okrog 50 višjih uradnikov, nadalje 50 uradnikov vrhovne provincijalne uprave in 50 predsednikov provincijalnih zvez, 100 poslancev bo pripadalo svobodnim poklicnim industrije in poljedelstva. Delavstvo bo zastopano izključno le po članih oficijelne uprave.

Iz pisane ljubljanske kronike

Kratke sanje veselega Janeza. — Kolesarji in kolesarski tatovi. — Tatvine in drugo.

Janez Jurjavčič, doma iz Pečnika pri Zireh, je bil za hlapca pri posestniku Ivanu Galetu na Grosupljem. Davi pa je Gale Janca rekli: »Tu imaš dva »Jurja«, pojdi in kupi pri tvirki Jebračin na Rudniku prašiča. Posestnikov brat Tone mu je izročil še en tisočak, da bi kupil zanj dve železni traverzi. Janez je svedčano obljubil, da bo izvršil vse točno, kakor je želela gospodarja. In je odrnil v Ljubljano. Kupil je prašiča in tudi traverze in se vrnil v Grosuplje. Gospodarju je rekel, da je plačal za prašiča baš 2000 dinarjev, za traverze pa okoli 700 Din, da pa v trgovini niso imeli časa ter so obdržali cel tisočak in rekli, da bodo kasneje sami obračunali z g. Galetom.

Brata Galeta sta bila s tem poročilom zadovoljna. Toda druga dne se je stvar zasukala. Janez, ki je bil doslej vedno dobre volje, se je sprl z domačimi in zahteval knjižico. Gale ga je sicer skušal prepričati, a Janez je trdovratno vztrajal pri svojem in je šel. Kasneje se je Galetu Janezov nenadni odhod zazdel čuden. Šel je v Ljubljano, povprašal pri Jebračinu in zvedel, da prašič še ni plačan. Traverze, kupljene pri tvirki Schneider & Verovšek, so bile plačane, vendar pa je bila povest o pridržanem tisočaku izmišljena in je zato Gale ovalil Janeza policiji.

Janez je med tem pohljal po Ljubljani, popival v družbi veselih deklet, a kmalu ga je izsledil v gostilni mož s pendrekom, ki ga je povabil s seboj in odvedel v rdečo hišo na Bleiweisovji cesti. Janez je bil izročen sodišču, kajti na policiji so imeli zapisano, da ima še druge grehe na vesti in da je leta 1923. ogoljufal svojega gospodarja za 5200 kron, kar je bilo za takratne čase lepa svota denarja.

Janezovo veselje je bilo torej prav kratko.

Nepredvidnost kolesarjev je kriva pogostih nesreč. Včeraj sta na Gasliški cesti zadela skupaj dva kolesarja, pri čemer se je etemu pokvarilo kolo, a v Rožni dolini sta zopet treščila skupaj dva druga vozača in se oba občutno potokla. V obeh slučajih je bila nesreča povzročena radi nepravilne in prehitre vožnje.

Zrtev kolesarskih tatov je postal včeraj delavec Fran Šušteršič iz Podutika. Stavbišča mestne hiše za artiljerijsko vojašnico mu je neznan tat odpeljal kolo znamke »Waffenrade«, vredno 2500 Din. Kolo ima številko 33.92.

Misteriozni napad na kočevsko ambulanco še vedno ni pojasnen, kljub temu, da policija s pomočjo sodišča in orožnikov še vedno vodi intenzivno preiskavo v vseh smereh. Nov moment v aferi, ki bo za nadaljnji potek preiskave gotovo odločilne važnosti, je dejstvo, da so se v prometu že pojavili bankovci, ukradeni iz ambulancnega voza. To je precešen dokaz, ki govori v prilog osumljenega Brateša. Policija je baje napadalec na ambulanci voz že na sledu.

Borzna poročila

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Curih 10.955, Dunaj 800.50, Berlin 13.53, Milan 309, London 276.25, New York 56.75, Pariz 223, Praga 168.45.

ZAGREBSKA BORZA.

Zagrebska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: London 276.25, New York 56.75, Pariz 222.75, Milan 308.50, Curih 1095.5, Berlin 13.53, Dunaj 800.5, Praga 168.425.

INOZEMSKÉ BORZE.

— Curih: Beograd 9.13, Pariz 20.33, London 25.2175, New York 518.70, Milan 28.14, Berlin 123.40, Dunaj 73.10, Praga 15.37.

Ali bodo volili dr. Korošca črnogorski principi?

Dočim so klerikalci s proračunom in finančnim zakonom pahili na tisoče ljudi v bedo, so velikodušno poklonili črnogorskim princem stotilijonsko darilo.

S finančnim zakonom za leto 1927-28 so klerikalci odpravili celo vrsto socialnih ustanov, udarili so najbednejše ljudi, ki žive od vsakdanjega zaslužka svojih rok, delavce, brezposelne, državne uslužbenke, siromašne izseljence itd. Ta finančni zakon je črna knjiga klerikalne politike in cele vrste stanov, ki jim je bil prikrajšan z njim skoraj vsakdanji kosček kruha.

Na stotine železniških delavcev je bilo po klerikalni krivdi z družinami vred poginanih na cesti, ostalim so bile zmanjšane plače, reducirali so državnim uslužbencem draginske doklade, zmanjšali na minimum zakonito državno subvencijo Zavodu za varovanje delavstva na račun delavskega zdravja, razširili davek na račun delovne povečan davek za privatne nameščenice itd.

Dočim so skoro vsem stanovom poslabšali njihov gnetni položaj, češ da mora država štediti in dočim niso našli niti dinarja za brezposelne, pa so podarili črnogorskim princem 42 milijonov Din ter jim vrnil v korist države zaplenjeno nepremično premoženje v približni vrednosti 50 milijonov. To so storili kljub temu, da je proti tej radodarnosti protestiralo prebivalstvo v Črni gori samo, kjer sedaj kljub živemu času umirajo ljudje od lakote.

Ko se je zvedelo, da je klerikalna večina sklenila pokloniti črnogorskim princem stotilijonsko darilo, je deputacija črnogorske oblastne skupščine izročila vladi spo-

menico, naj z ozirom na obsepe razmere v Črni gori odstopi konfiscirano imetje črnogorske dinastije zetski oblasti samoupravi, ki je brez sredstev in ki tudi ne more misliti na uvedbo novih davčev, kar vlada v Črni gori tako revščina, da država še ni mogla iztirjati niti davkov za l. 1925 in 1926.

Klerikalci niso poslušali prošnje bednih Črnogorcev, niso videli bednih invalidov, ki so jim črtali iz državnega proračuna 80 milijonov dinarjev, niti revščine naših delovnih slojev in brezposelnosti med njimi; v upanju, da se z glasovanjem za črnogorske principe privežejo na vladne stolčke, so bili gluhi in slepi in so glasovali za stotilijonsko darilo.

Ob mesečni plači 1500 Din bi moglo živeti s tem denarjem celo leto 2330 delavcev in uradnikov, ki so bili pod klerikalnim režimom poginani na cesti. Danes mnoge vrste brezposelnih v Sloveniji in drugod množice stradalajo Črnogorcev, ki beže iz svoje domovine pred grozno lakoto ter povečujejo tako bedo naših domačinov.

Dr. Korošec in njegovi pomagači pa love sedaj glasove volilcev med tistimi sloji, ki so jih v svojem navdušenju za črnogorske principe popolnoma prezrili. Toda ti delavni sloji bodo upoštevali geslo čezstoba za zvestobo, ter bodo prepustili črnogorskim princem dvomljivo čast, voliti dr. Korošca in njegove kandidate.

Pisane zgodbe iz naših krajev

Tragična nesreča v Zenici. — Naslednik Čaruge v Bosni. — Ne-navaden poizkus samomora.

Nepredvidnost in brezobzirnost voznikov, bodisi izvoščkov, šoferjev ali biciklistov, je povzročila že marsikako nesrečo. Ne da bi se jim bali kam mudilo, divjajo po cestah in ulicah in uživajo v tem, da povzročajo paniko med »plebejskimi« pesči, ki se jim komaj in komaj ogibajo.

Slična brezobzirnost je povzročila te dni v Zenici tragično nesrečo, koje žrtev je postalo komaj enoletno dete. Čez most preko Bosne v Zenici je šla v četrtek dopoldne žena ratarja Abdurahmana. Ker nima nikogar, komur bi zaupala varstvo svojih treh otrok, jih je morala vzeti seboj po opravkih v mesto. Starejša dva sta se je držala za krilo, najmlajše dete pa je nosila v naročju. Ko je šla čez most, je pridružil z nasprotni strani v divjem diru nek voznik. Vozil pa je tako brezobzirno tik ob ograji mostu, da se mu bedna žena ni mogla ogniti. Ko je s prosto roko v zadnjem hipu potegnila starejšega otroka, ki je bil v nevarnosti, da pride pod konje in v voz, k sebi trdno k ograji, ji je zdrknilo najmlajše dete iz rok in padlo preko ograje v reko. V strahu in obupu mati ni dolgo premislila, marveč se je zagnala za svojim detetom v valove. Starejši fant, 6letni deček, videč mater v vodi, je bil seveda ves zmeden in se je z obupnim klicem za mamico pogibal za njo v vodo. Brezobzirni voznik se zato seveda ni niti zmenil in je drvel dalje. Očividci, ki so opazovali ves prizor, so stekli deloma za njim, drugi pa so skušali rešiti mater in oba otroke. Nekemu pogumnemu plavalcu se je posrečilo, da je spravil na suho i ženo i starejšega otroka. Dete, ki je bilo zavito v plenice in ovoje, je izginilo takoj pod vodo in ga niso mogli takoj najti. Ko so ga vendarle potegnili iz vode, je bilo že mrtvo. Tragična nesreča je vzbudila v vsem mestu splošno sočutje in veliko ogorčenje nad brezobzirnimi vozniki. Policija zasleduje krivca, ki bo prejel zaslužen plačilo.

Iz Splita poročajo, da so v selu Še-linah v severni Dalmaciji oropali razbojniki na prav premeten in drzen način tamosnjega starega župnika Simijana. Nekoliko roparjev je prišlo pred župnikovo hišo. Potrkali so na vrata. Bili so vsi oblečeni v orožniške uniforme. Na prav zviti način so župnika pre-

govorili da jih je pustil v hišo. Komaj so vstopili, že so napadli starega župnika in njegovo služkinjo ter oba zvezali. Nato so preiskali vso hišo. Odnegli so 70.000 Din denarja, več dragocenosti in nekaj cerkvenih predmetov. Skupna škoda znaša okoli 100.000 Din.

Upravnik pošte na glavnem kolodvoru v Zagrebu je opazil, da nekdo odpira priporočena pisma iz Amerike. Uvedel je takoj preiskavo in dognal, da je uradnik Josip Šofer tisti, ki pisma odpira. Šofer je bil v oddelku za prejem in oddajo priporočenih pism in je bil tudi sam odgovoren za pisma. Disciplinarna preiskava je dognala, da je Šofer odpiral vsa pisma, ne glede na to, če je bil denar v njih ali ne. Iz sedmih priporočenih pism je pobral čke za 20, 100 in 50 dolarjev. Šofer je priznal, da je pisma odpiral, a ni v njih ničesar našel. Upravnik je tatinskega uradnika ovadil policiji. Vse ukradene čke so našli v njegovem stanovanju.

V četrtek se je onesvestil na ulici v Beogradu neki moški, katerega so potem prepeljali v državno bolnico. Dognali so da se mož piše Sava Mitrović in da je mesar. Dolgo ni prišel k zavesti. Bil je zelo bled, na telesu pa ni bilo nobenih sumljivih znakov. Končno so zdravniki opazili, da ima Mitrović zavezano desno roko za zapetjem z dolgo krpo. Ko so mu jo odvezali, so

Naša skrinjica
v Ljubljani
je

2.

zagledali pod njo globoko rano, na rani pa kos sode, ki je razjedala meso, kožo in žile. Slučaj je bil zagoneten in so zdravniki obvestili policijo, da uvede preiskavo. Policija je dognala, da je Mitrović hotel na ta način izvršiti samomor. Pred petimi dnevi si je privezal kos sode na žile desne roke. Soda mu je razjedala kožo in meso ter se zmešala s krvjo. Tako so nastale komplikacije in se je Mitrović na nlici onesvestil.

G. Pirce kot protektor Sokolstva

Gerentstvo in svet na ljubljanskem magistratu sta od dne do dne v večji meri prav za prav samo ekspanzija tajništva SLS. Celo stvar vodi znani g. Pirce, ki nastavlja, odstavlja, premešča, odpoveduje. Zmešanje na stroške davkoplačevalcev raste od dneva do dneva. Občinski proračun se ne izvaja, pač pa na konto bodočih posojil začenjajo navidezna dela, ki naj love volilce za SLS. »Slovenec« s triumfom poroča, da je komisar podaljšal »Sokolov« zakup telovadnice v Tivoliju, in laže, da je prej šnji gerentski svet to odklonil. Res pa je, da tedaj pogodba še ni bila dodela. Ker je na magistratu ležal že delj časa predlog, naj bi se tivolsko letno telovadišče v sporazumu med Sokolom in sportnimi organizacijami preuredilo v nekaj splošnih sokolsko-sportni stadion, je gerentski svet smatral za svojo dolžnost, da prouči, ali bi se ne dala doseči skladnost med sokolskimi in sportnimi interesi. Predno pa je mogel gerentski svet to namero izvršiti in rešiti prošnjo ljubljanskega Sokola za podaljšanje pogodbe, je prišel na magistrat vladni komisar, ki je pustil dolge mesece prošnjo ležati. Sedaj pa je klerikalna mestna uprava porabila ta slučaj za to, da opraviči neprimerno večjo podporo, ki je bila iz mestnih sredstev dovoljena klerikalnemu stadionu. In pri tem so klerikalci še tako drzni, da se upajo odkrito norčevati iz Sokolstva in mu servirati g. Pirca kot njegovega zaščitnika.

Sport

Nedeljski sport v Ljubljani
SK Rapid (Celovec) — SK Slovan Ljubljana.

Nedelja 4. septembra ob 17. pop. V nedeljo ob 17. pop. odigra ljubljanski Slovan na igrišču S. K. Ilirije svojo drugo letošnjo mednarodno tekmo. Kot nasproti ka bo imel toplot Rapida iz Celovca. Je to v Ljubljani primeroma še neznan klub. Iz rezultatov, ki jih je dosegel napram drugim celovčkim klubom, pa je razvidno, da bo nudil Slovanu trd oreh. Z K S V. je igral 9 : 1 in Amaterije je tudi toliko 4 : 3, dočim je z KAC igral 2 : 2. Slovan je v zadnjem času napredoval. Izbojil in ojačil je svoje moštvo, kar najbolje dokazujejo njegovi zadnji rezultati. V nedeljo bo nastopil v svoji najmočnejši postavi, in bo si gurno nudil Celovčanom trdega nasprotnika. Kot predtekma se vrši tekma za poškodbeni fond in sicer semifinale Ilirija : Krakovo. Ilirija nastopi oslabljena, ker igra večina njenega I. moštva v Beogradu. Kar se tiče Krakova, bo isto skušalo povdariti svojo dobro formo in nadvladati na vsak način Ilirijo. Obeta se torej v obeh tekmah dober nomet in je vsled tega težeti, da občinstvo v čim večjem številu poseti tekme Predtekma se prične ob 15.30.

Druga zanimivejša prireditve je damsko lahkošportno prvenstvo. Tekmovanje dam za državno prvenstvo se vrši ob 15. na igrišču ASK Primorja. Tekmovanja se udeležijo elita naših atletin iz Ljubljane, Zagreba in Beograda. Favorita sta seveda ljubljanska klub Ilirija in Primorje, ki pa izključeno da bodo Zagrebčanke ali Beograščanke našim iztrgale poedina mesta. Zato se obeta zanimiva in lepa borba in računamo, da bo postavljenih tudi več novih ljusli. rekordov Vstopnina je minimalna.

— S. K. Krakovo. Za nedeljo v tekmi proti Iliriji določam sledečo postavbo: Malič Marjetič, Novak I. — Jeršek, Vlai, Koser — Marinko, Grabrijan, Kalaš Bončar, Kotar, Czerny. Pol ure pred tekmo naj bodo imenovani igrači na igrišču Ilirije. — Ka. petan.

— Službeno iz LHP. Danes ob 20. uri važna seja upr. odbora v posebni sobi karne »Evrope«. Včerajšnje službene objave se popravljajo, ker se je vrnila pomota. Verificira se prv. tekma, Maribor : Atena 38 : 1 in Mura : Atena, kakor je bilo na pačno objavljeno. — Tajnik.

Kotarski Savez kraljevine SHS. — Semifinale za državno prvenstvo in dirka za »Prvenstvo Slovenije« se vrši v nedeljo dne 4. t. m. na progi Ljubljana — Celje.

Ljubljana, km 150. Start ob 11. uri pri km 1. na Bleiweisovi cesti čli pri km 1.200 pred gostino Kačič na Dunjski cesti ob 15.30. Izboljšano se vrši semifinale za juniorje, ter dirka juniorjev za prvenstvo Slovenije na km 50. — Po dirki koncert železniške godbe na vrtu gostine Kačič, obenem razglasitev in razdelitev nagrad in sportov zabava. V soboto zvečer ob 19.30 sestanek dirkačev in funkcionarjev obeh ljubljanskih pododborov na vrtu restavracije »Novi svet«. — Kotarski Savez SHS.

— Klub kolesarjev in motociklistov Ilirija razpisuje klubsko prvenstvo za nedeljo dne 4. t. m. Start in cilj istočasno z dirko za »Prvenstvo Slovenije«. Sestanek dirkačev klubja v soboto ob pol 8. uri zvečer na vrtu restavracije »Novi svet«. — Odbor.

— Službeno iz sekretarja ZNS. — Delegirajo se za tekme dne 4. t. m. v Ljubljani: juniorjska pokalna Jadrana: Mars ob 10. dop. g. Cimperman, pokalna Ilirija: Krakovo ob 15.30 g. Ahčan, prijateljska Slovan: Rapid (Celovec) g. Vodišek. — Načelnik.

Izpred sodišča

TRMASTI KONJ.

Premogor Konjar v Ljubljani ima štati-ljivega konja. Kadar se mrihi zazdi, ne potegne z mesta, pa če bi voznik bič razbil na njegovem hrbtu. Sivec ima pa tudi še to slabo navado, da se včasih zmoti, menda je konjiček že zgubil ves spomin, saj je že zelo star, večkrat se spozabi in potegne nazaj mesto naprej.

Tako je stal Florjan s svojim ključetom julija pred neko ljubljansko trgovino. Ko je možakar oddal vrečo oglja, je pogljal, a prav tedaj se je spomnil sivec, da je štati-ljiv in ni hotel potegniti. Florjan je zaklel in mirno sedel na voz ter čakal, kdaj se bo konjiču zljubilo odpeljati dalje. Ker se pa sivec ni predložilo zmešal, je premogor jel poganjati in vpiti nad njim. Sivec je pa bilo tega dovolj. Mesto naprej, je potegnil nazaj, voz se je zaletel v bližnjo izložbo in zdrobil šipo vredno 1000 Din.

— Zakaj pa niste vporabili zavore, je vprašal premogarja sodnik.

— O, saj bi jo, pa je moj voz nima, je dejal Florjan. Morda bi res rešil šipo, ampak je še to vprašanje, ker moj konj, ki je sicer zanič, potegne v takem slučaju nazaj, kot bi imel devet hudčev v repu in najbrž bi ga tudi zavora ne držala.

— Šipo bo treba plačati, če ne vas bo lastnik tožil civilno.

— Mene lahko toži, saj tako nič nimam, gospodarja naj prime, ki ima tako kljuse, jaz sem nedolžen!

Florjan je bil res oproščen.

Radio

Elstree-Six prejemni aparat

Ves napredek pri prejemnih radio-aparatih stremi za zvišanjem občutljivosti in selektivitete aparatov ter izboljšanjem čistote sprejema.

Zvišanje občutljivosti aparata pa moremo doseči le s uspešnim ojačenjem v visoki frekvenci. To lahko dosežemo na dva načina. S pomočjo transpozicije na daljši val, da na ta način potem lahko ojačimo z oglašeniimi transformatorji. To sotoako zvani superheterodyn-aparati Drug način pa je potom oglašeniimi oscilatornih krogov v vremenem krogu visoko frekventnih ojačevalk. Pri tem pa moramo izvršiti še takovzno nevtralizacijo, da postane visokofrekventni ojačevalec sploh stabilen in da je mogel sprejem. Kakor hitro imamo mrežni in anodni krog uglašena na isti val, nam začne cevka nihati. Zado-stuje malenkostna energija, ki prehaja preko male kapacitete anoda mrežica. — Iz anodnega v mrežni krog, da sproži nihanje. To nihanje moramo zabraniti, kar storimo na sledeči način:

Napeljemo po drugi poti iz anodnega kroga preko malega kondenzatorja, ki ima isto velikost kot kondenzator-anoda-mrežica, isto množico energije, kolikor jo prehaja skozi elektronko, vendar tako, da deluje v nasprotnem smislu in da se ti dve energiji popolnoma uničita. To je tako zvana nevtralizacija, ki jo je prvi izvedel prof. Hazeltine v Ameriki in John Scott-Taggart na Angleškem. Aparati, zgrajeni po tem principu, se imenujejo neutrojni.

Po tem principu je zgrajen tudi aparat, ki je na Angleškem znan pod imenom Elstree-Six, vendar v marsičem izboljšan. Ta aparat je bil sestavljen od John Scott-Taggarta in drugih strokovnjakov v radio laboratoriju družbe Radio Press v Elstree blizu Londona. Od tod tudi ime aparata, ki je sesteven. Razločuje se od navadnega neutrojnega predvsem v tem, da ima tri visoko frekventne ojačevalke, dočim imamo pri navadnem le dve. Nadalje se je izkazalo, da pri običajnih neutrojdah kaj rade nastanejo neke parasitarne oscilacije radi odcepov pri tuljavah, katerih valovna dolžina znaša ca 60 m. To nihanje zelo zmanjšuje stabilnost aparata. Raditoga je sestavljen mrežni nihalni krog pri tem novem aparatu tako, da je odcep ravno v sredi tuljave in v sredi vrt.

kondenzatorja, kateri mora biti seveda za to posebno konstruiran. Vsa ta kondenzator-jeva je sestavljena iz dveh delov, montiranih na alumin. osi. Zveza med odcepom tuljav in sredino vrt. kondenzatorja je napravljena preko visokega upora, ca. 100.000 ohmov. S tem uporom zabranimo, da bi aparat mogel nihati na kratkih valovih in je stabilnost aparata radi tega zelo velika. Nadaljna posebnost tega stika je tudi ta, da se detekcija ne vrši potom audion-stika, kakor pri navadnih aparatih, pač pa s pomočjo prednapetosti na mreži cevke tako, da cevka deluje na spodnjem kolenu karakteristike. Pri tem nadi- nu detekcije prenese cevka večjo energijo in je sprejem čistejši, pač pa je ojačenje nekoliko šibkejšo, kot pri audion-stiku. Sel-ektiviteta je radi starih ugašenih krogov zelo velika, nič manjša, kakor pri superheterodyn-ah z okvirno anteno.

Čistota tega aparata pa nadkriljuje vse-kakor superheterodyn in druge različne aparate, ker ta aparat sprejema brez upora-be reakcije, katere sicer lahko močno ojači spre-jem, toda na račun čistote.

Regulacija aparata izgleda na prvi pogled precej komplicirana in težavna, toda fak-tično je mogoče hitro potiskati postajo, ka-tero smo si enkrat zabeležili, tudi brez slu-šalno direktno na zvočnik, ker dobimo postajo pri vseh starih kondenzatorjih skoro na isti točki.

Za sprejem z zvočnikom ima aparat še dve nizkofrekventni ojačevalki s transformatorji. Aparat zahteva prvovrsten materi-jal, konstruiran specijalno v to svrhu. Radi stabilnosti je tudi potrebno, da so oscilatorni krogi precej oddaljeni eden od drugega, kar seveda precej poveča obsežnost aparata. Da tak aparat ni poceni je jasno, vendar ni mnogo dražji, kot kak dober superheterodyn. Ta aparat, ki ga je sestavil g. inž. Eržen iz Ljubljane, bo razstavljen na radio-razstavi v Ljubljani (17. do 26. sept. 1927).

Beležnica

KOLEDAR.

Danes: Sobota, 3. septembra 1927; ka-toliki: Mansvet; pravoslavci: 21. avgusta, Tedej.

Jutri: Nedelja, 4. septembra 1927; ka-toliki: Rozalija; pravoslavci: 22. avgusta, Agatonik.

DANASNJE PRIREDITVE.

Kino Matice: »Radio detektiv«.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Kino Matice: »Radio detektiv«.

Javni nastop Sokola II. ob 15. na Pru-lah.

»Beneška noč« na Strelišču od 16. dalje.

Sport: Slovan : Rapid ob 17. na igrišču Ilirije.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Bohine, Rimska c.; Lev-stek, Resljeva c.

Solnce zaide danes ob 18.35, vzide jutri ob 5.24 in zaide ob 18.33.

ZA NASE NAROČNIKE.

Danes so na vrsti naročniki serij M in N.

„Lindy“ je prejel tri milijone pisem

Najpopularnejši mož Amerike in naj-večji nacionalni heroj, ki je celo zasen-čil slavo vseh svojih predhodnikov, raz-nih filmskih igralcev, umetnikov in dru-gih slavnih moži, je danes Charles Lind-bergh ali »Lindy«, kakor ga naziva ameriška publika. Lindy je baje doslej prejel od raznih oboževalcev in obože-valk nad 3 in pol milijone pisem in 100 tisoč brzojavk. Med temi pismi so ve-činoma čestitke, ne manjka pa tudi dra-gih, pošiljateljev denarja in ženitbenih po-nudb. Zanimiva pa je predvsem brzo-javka, v kateri neka družba Lindberga vabi, da poleti z raketo na luno, neka filmska družba pa mu obljublja 1 mi-lion dolarjev, če pristane na to, da se njegova poroka posname za film. Dru-žba je namreč mnenja, da je med temi 3 milijoni pisem, ki jih je Lindy prejel, pač nad 100.000 ženitbenih ponudb in zato upa, da si bo Lindbergh kmalu izbral primerno nevesto. Stvar pa je precej težavna, kajti izbira med 100.000 ne-vestami ni tako lahka kakor si to pred-stavlja filmska družba. Poleg 100.000 ljubavnih pisem je prejel Lindy tudi 5000 raznih verzov in pesmi, kar mimo-grede pa je zaslužil okoli 10.000 dolar-jev, ki so bili priloženi v pismih za od-govor. Zanimivo je, da je Lindbergh sam osebno pisal več tisoč odgovorov, ker pa za tri milijone pisem nima časa dati pismenega odgovora, je večina ostale korespondence romala v koš.

Jean de la Hyre:

500
Roman.

Prvo poglavje.

Skrivnostni neznanec.

I.

Kam je izginil?

V splošno presenečenje se je razne-sla po Parizu okrog petih popoldne vest, da je zmagal pri poletu na progi Tokio — Petrograd — Pariz Barandon. Vsi so bili prepričani, da prileti drugi in vsaj trideset minut za zname-nitim letalcem d' Albiancom, ki je tako- po svetovni vojni zmagovito prele-tel progo Pariz — Tumbuktu in pre-magal Barandona v vztrajnostnem poletu nad Afriko.

Ze zgodaj jutraj so prihajale iz Königsberga, Berlina in Frankfurtu. — mest, nad katerimi je vodila zračna pot, — brzojavna poročila, da leti d. Albianac prvi, da je prehitel Barando-na spočetka za dvajset, potem za pet-in dvajset, naposled pa za 30 minut.

In naenkrat so pa prispela iz Rem-sa po vrsti poročila, da leti Barandon pred d' Albiancom. Takoj nato so br-zojavke iz Remsa omenjale Fagaisa, Favasa, Karrerja in Devilla. O d' Al-biancu pa ni bilo duha ne sluha.

Končno, dve minuti pred 5. uro, je megalon na Grands Boulevards obve-stil zbrano množico, da se je Barandon spustil na letališču Le Bourget.

Barandon! Hura! Množice so zava-lovile in zašumele. Po bulvarjih so za-donelj pozdravni klici in ploskanje. Nad glavami so zavirale čepice. Toda množice se niso razšle: čakale so ve-sti o d' Albiancu.

Cez četrte ure je megalon naznanil, da je Fagais priletel drugi. Takoj za njim, s presledki nekaj minut, so zado-nela po bulvarjih imena Favas, Ger-vais, Deville, Karrer, vseh udeležene-cev velike letalske tekme.

Megalon je utihnil. Utihihla je tudi množica. Vsa iz sebe od razburjenja je čakala vesti o ljubljancu Pariza. Lju-dje so postajali nemirni, šepetali so si o bojazni, domnevali in slutnjah. Ob 7.30 so izšle posebne izdaje večernih listov, ki so pod debelimi naslovi po-ročali:

O d' Albiancu ni nobenih vesti.

Do polnoči je množica trgala raz-našalcem iz rok posebne zdaje, ki so izšle vsako uro. Zadnja kakor prva posebna izdaja je prinašala iste neraz-umljive, nepojmljive besede:

O d' Albiancu ni nobenih vesti.

Nobenih vesti!

Proletel je Frankfurt in izginil. Ni-kjer ga niso videli. Nihče ni vedel, kaj se je zgodilo z njim.

V glavo so silile najstrašnejše misli. Je-li padel v gozdu, daleč od ob-ljudenih krajev? Je-li padel in poginil pod razvalinami zgrozelega aeroplana? Nemogoče je bilo misliti, da je zgrešil smer. On, najboljši letalec! Toda če je živ, zakaj ni o njem duha ne sluha? Ose mu je minilo, odkar je izginil.

Zjutraj je množica izvedela iz no-vin, da se je dvignilo ponoči več letal-cev, da bi našli d' Albianca, toda do treh zjutraj je bilo vse iskanje zaman.

Aeroklubi in vsi večji listi so poslali na svoj račun aeroplane, da bi iskali pogrešanega letalca na poti iz Frank-furta v Pariz. Neprestano sta pela br-zojav in telefon, vse zračni promet je bil mobiliziran. In proti večeru je bil rezultat vsega prizadevanja enak ničli.

Minila je še ena noč in še en dan. Pokrajino med Frankfurtom in Remsom so preiskali tako, da bi našli

celo las, ako bi bil padel z d' Albania-cove glave. Iskali so letalci, novinarji, dobrovoljci in sportniki na motociklih, avtomobilih, kolesih, vozovih in peš. Vsi večji pariški listi so razpisali bo-gate nagrade onemu, ki bi prvi izsledil d' Albianca.

Toda nihče ni ničesar našel, nihče ničesar vedel.

Vse je kazalo, da je d' Albianco-vo letalo v zraku izhlapelo, kakor iz-hlapi in izgine oblak. Nemir in razbur-jenje sta dosegla v Franciji vrhunec, nihče ni dvomil o poginu najznamenit-jejšega letalca na svetu in splošna po-trtost je spominjala na vsenarodno za-lovanje.

Ves mesec je klila v sreih Pariza-nov tajna nada.

Kakšna nada? Nihče ni vedel. Toda ljudje miso hoteli verjeti, da je našel junak letalstva tragično smrt. Vsi so na tihem upali, da se vrne. Odkod? Upanja je bilo vsak hip manj, žalost pa vedno večja. Pet tednov po zagonetni katastrofi se je morala javnost sprija-zniti z nepobitnim dejstvom: d' Al-bianc se ne more vrniti, on se ne vrne, poginil je.

Domnevali so, da se je d' Albianac od Mainza dalje dvignil zelo visoko, da ga je veter zagnal proti Severnemu

morju in da se je moral spustiti na raz-burkano morje. Cel mesec so križarili po morju angleški, holandski, nemški in francoski parniki in jadrnice ter iskali sledov katastrofe. Zaman! Ka-kor zemlja, tako sta tudi zrak in voda hranila tajno.

D' Albianac je ponesrečil.

Med sreji polnimi gorja in tuge, je najbolj trpelo srce mladenca, ki jo je d' Albianac samo mimogrede videl. Srečanja z njo na letališču in v svet-skih restavracijah se je komaj spomi-njal.

Pete nedelje po usodnem dnevu, ko so listi prvič priobčili strašno vest, je mladenka po prečuti noči vstala s trd-nim sklepom, da umre, ako med jutra-njo pošto ne bo ničesar, kar bi poživilo omajano upanje.

Roditelji so ji umrli v zgodnji mla-dosti in tako je morala iskati zavetišča pri nepriljubljeni, trdosrčni teti. Leti-cija de Clève je rasla samostojno, bi-la je bogata in neodvisna, še kot de-kletce se je naučila biti sama. Z vsi vnmemo se je oklepala sporta in telo-vadbe. Znala je kmalu izbornu jahati, šofirati in veslati. Neštetokrat je videla d' Albianca in občudovala njegovo spretnost. Nekoč mu je bila predstav-

Dva zanimiva shoda v Ljubljani

Lepo uspel shod Naprednega bloka. — Značilna izjava zastopnika marksističnih delavcev. — Neuspehi dr. Korošca na Barju.

Snoči je bil v solnu Košakove gostilne volinji shod Naprednega bloka za poljanski okraj. Udeležba je bila zelo mnogoštevilna, gostilniška dvorana je bila nabitopolna, mnogo ljudi pa je moralo ostati na vrtu, kjer so pri odprtih oknih poslušali izvajanja govornikov. Udeležilo se je shoda tudi nekaj pristavev drugih strank. Govorila sta kandidata za skupščinske volitve dr. Albert Kramer ter nosilec kandidatne liste za ljubljanske občinske volitve dr. Dinko Puc. Shod je potekel v najlepšem redu, izvajanja obeh govornikov so žela ponovno burno odobravanje.

Shod je otvoril predsednik Naprednega političnega in gospodarskega društva za poljanski okraj dr. Klepec, ki je opravil tudi zadržanega kandidatovala namestnika g. Vargazona, nakar je kandidiral

dr. Albert Kramer

v daljšem govoru očitno politični položaj in pomen naprednega zastopstva Ljubljane v Narodni skupščini. Govornik je naglašal, da je borba pri sedanjih volitvah napačna predvsem proti blejskemu paktu, ne sicer proti tisti pogodbi, ki sta jo napisala dr. Korošec in Vukičević in ki bo 11. septembra pozabljena, temveč proti bližnji misli te pogodbe, ki stremi za hegemonijo enega plemena s pomočjo druge plemenske stranke. Dr. Korošec izključuje iz bodoče vlade Radića in Pribečevića. Ali se ne zaveda, da pomenja to izključitev 90 odstotkov prečasnega prebivalstva? Boj velja reakcionarni misli, ki izvirajo iz tega, in zato se bodo v eni in isti napredni fronti našli 11. septembra vsi demokratični elementi. Govornik odkrito priznava, da igra SDS vlogo posredovalca s ciljem, da nastane po 11. septembra blok demokracije, ki bo razbil reakcionarni blok okoli Vukičevića in dr. Korošca.

Izvajanja dr. Kramerja so bila od zborovalcev ponovno prekinjena z burnim odobravanjem ter so bile govorniku ob koncu prirejene dolgotrajne ovacije. Prav tako živahno pozdravljeni je govoril nato

dr. Dinko Puc,

ki se je podrobno bavil z razmerami v radikalni stranki ter naglašal, da SDS ne zahteva ničesar drugega kakor enako pravico za vse, da bodo imeli Slovenci, ki se radi svoje preoblikovanje ne morejo obdati s kitajskim zidom, kakor so to hoteli klerikalci, besedo tudi onkraj Sotle na Hrvaškem ter v Srbiji in da se jim ne bo treba izseljevati v Ameriko in vestfalske rudnike, dokler je v Jugoslaviji prostora dovolj. Omenjal je pogubno klerikalno politiko, ki je prinesla tekoča bremena vsem. Dočim čakajo vpokojenci mesece in leta na svojo prejemko in dočim so klerikalci obdavčevali skoraj vse stanovse, samo ljubljanski kresčof, ki razpolaga s milijoni, ni bil obdavčen, češ, da nima niti eksistenčnega minima...

Dr. Puc je omenjal tudi sedanjí partizanski režim na mestnem magistratu. Tako so bila oddana n. pr. dela za zgradbo pri Kolezijem nekemu klerikalnemu podjetniku že potem, ko so bile odprte oferte ponudnikov, dasi prvotno sam ni oferiral. Na drugi strani je bila za dela v stanovanjski hiši na Ahačjevi cesti odklonjena ponudba naprednega obrtnika, ki je bila za 60.000 Din cenejša. Potem seveda ni čudno, če se govori o prekoračenju proračuna.

Izvajanja dr. Puca so žela burna dolgotrajna odobravanja.

Nato se je oglasil k besedi

delavec g. Habe,

pristaš Neodvisne delavske stranke, ki se je popolnoma pridružil izvajanjem obeh govornikov o klerikalizmu in škodljivi ne-socialni politiki klerikalne stranke. Naglašal je, da je klerikalna stranka sovražnica vseh, kar je naprednega, ter je obžaloval, da so se delavci pustili nekdanji prevaranti in zapeljati od nje. Klerikalci, ki so o potrebah delavstva pisali kakor bi niti ruski revolucijonarni listi ne, so pokazali vso svojo hinavščino, ko so prišli na vlado. Delavstvo so prevarali v svojih ljubljah in vlada, od klerikalcev podpirana, ne dovoljuje niti navadnega delavskega izleta v Bohinj in ne pusti prirediti delavskih shodov. Proletariat in demokracija imata v

lijena. Štirkrat je govorila z njim in sicer v večmesnih presledkih.

Usodnega večera, ko so d' Albanija z zamenjavo pričaivali na letališču v Le Bourgetu, je Leticija spoznala, da ljubi. Vpraševala se je... preizkušala se je. In spoznala je, da ji brez njega, ki je prvi ranil njeno srce, življenje ni potrebno.

Čakala je. Še vedno je posečala konjske dirke, opero, večje koncerte, razstave in dobrodelne prireditve. Toda njenim družicam se je zdelo, da je zelo blede, zamišljena in potrtja, da je v njenih očeh ugasnil plamen mladostnih sanj.

Začudile bi se, ako bi zagledale Leticijo de Clève peto nedeljo jutraj, ko je vstala, stopila k mizi in se zamislila nad d' Albanijevim sliko, izrezano iz sportnega žurnala.

Leticija je dolgo sedela nepremično. — Živeti tako, kakor sem žvela teh pet tednov, ne morem več. Še danes se dvignem na svojem letalu in poletim v Sol. Ko bom visoko nad zemljo, skočim iz aeroplana. Naj me zadene ista usoda kakor d' Albanija. Čakati ne morem več.

Nekdo je potkal. Prišla je sobarica. Z zajtrkom na podstavku so ležali jutranji listi.

Leticija je počakala, da je sobarica odšla in zaprla za seboj vrata, potem je pa z drhtečimi rokami razprostrla

boju proti klerikalizmu skupno fronto in zato poziva kandidata, naj obrazloži svoje stališče napram zakonu o zaščiti države, ki onemogočuje svobodni razvoj delavskih strank.

V odgovoru je

dr. Kramer

povdarjal, da zasluži iskrene in odkrite besede iskren odgovor. Res je, da je SDS sodelovala pri zakon o zaščiti države, zgodilo pa se je to v dobi atentatov, v strahu, da nam boljševizem uniči z velikimi žrtvami ustvarjeno nacionalno državo.

Takrat je padel kot žrtev eden naših najposposnejših državnikov, Drašković, in izvršen je bil atentat na predstavnika državne suverenosti. Takrat smo imeli pogum prevzeti odgovornost za zakon o zaščiti države, dneva odkrito rečemo, ko za našo državo ni več nevarnosti in ko so se strasti polegile, da smo za njegovo odpravo in za svobodo vsakega legalnega političnega udejstvovanja. Zato pa imajo sedaj klerikalci pogum zahtevati, naj se zakon o zaščiti države še poostri in v resnici se v času Vukičevićevega in Koroščevega pakta skuša zadušiti vsako delavsko gibanje. Dr. Kramer je naglašal, da jugoslovenska demokracija nikdar ni bila in ne bo sovražnica delavstva in želi, da bi se socijalistično delavstvo združilo k pozitivni delu.

Ta izvajanje: so zb rovalci sprejeli s splošno odobranjem in ker se na poziv ni nihče več galsal k besedi, je predsednik z Vukičevićem uspešno shod, ki je dokazal, da je napredna Ljubljana trdno odločena, izvajati si 11. septembra svoj ugrabljeni mandat.

Istočasno se je vršil snoči pri Mokarju

na Barju klerikalni shod, ki pa pomenja za klerikalno stranko pravo blamažo. Dr. Korošec je ob tej priliki prišel prvič v svojem življenju na ljubljansko barjo. Shoda se je udeležilo kakih 45 klerikalnih pristavev in okoli 30 pristavev drugih strank, ki so ponovno burno ugovarjali klerikalnim govornikom. Prvi je govoril član sosveta na ljubljanskem magistratu g. Pirce, ki je izjavil, da je SLS res napravila to pogrsko, da je glasovala za dario 42 milijonov črnogorskim princem, kar pa ni nič hudega, kajti tudi v Nemčiji so delali isto. G. Pirce seveda ni povedal, da se je v Nemčiji vršil o povrnitvi premoženja princem plebiscit, da pa naši klerikalci niso vpoštevali niti protestov črnogorskega prebivalstva samega. Pirce so zborovalci ne prestanto motili z medklici, tako da je bil ves zmešan. Ko je omenil, da je SDS podpirala Orjunaše, je na vprašanje, kako je z zadevo na Zaloški cesti, molčal. Prav tako je molčal na vprašanje, kaj je z avtonomijo. Hvalil je sedanjí svet na magistratu in trdil, da je vse, kar se je v Ljubljani naredilo, zasluža SLS, ne pa bivšega gerentskega sveta. Omenjal je tudi vodovod, ki se baje sedaj napeljuje na Barje, dobil pa je od nekega nevtralnega odgovora, da so ga klerikalci dolgo vrsto let obljubljali, da ga pa tudi sedaj ne bodo mogli dati, četudi njim samim že voda v grlo teče.

Med tem je dospel dr. Korošec. Za njim je prišla v gostilniško sobo skupina žensk, ki so sprejele g. Korošca pred hišo in mu poklonile bele rožice...

V svojem govoru pa je imel prav tako smolo kakor njegov predgovornik. Izjavil je, da se je klerikalna stranka res vezala z radikalni, toda samo s takimi, ki nimajo umazanih prstov. Če pa so se klerikalci zvezali z radikalni, zaradi tega sami še niso radikalni. Dr. Korošec je tudi govoril o tem, kako so sklenile sladkorne tovarne povisati ceno sladkorju, kar pa bo že uradil, če bo prišla njegova stranka v vlado. Njegov govor je bil istotako neprestano prekinjevan od ugovorov in medklicev zborovalcev, ploskala mu je le peščica klerikalcev, ki jih je dr. Korošec pripeljal v avtomobilu s seboj in med katerimi je bil najbolj glasen tesarski mojster g. Pust. Barjani so imeli seveda veliko zabavo, klerikalci pa so doživeli popolno blamažo. Tako klavrsnega shoda menda SLS še ni doživela v Ljubljani. Zanimivo je, da o njem današnji «Slovenec» ne poroča niti besedice.

novine in začela čitati najnovejšo vest. Izmed vseh čitanih brzojavk je videla samo eno:

Iskanje d' Albanija.

»Zadnji parniki, ki so iskali d' Albanija v Severnem morju, so se vrnili včeraj v Kristianijo. Ni se jim posrečilo najti niti najmanjšega sledu, ki bi pričal, da je veter zanesel nesrečnega letalca proti severu. Najnovejša poročila iz Londona potrjujejo vest, da tudi angleški letalci niso našli nobenega sledu. Očividno je izgubljena zadnja nada na d' Albanijevem rešitve. Nerazumljiv ostane vzrok zagonetne in nepojasnjene katastrofe.«

Leticiji so stopile solze v oči. Povešila je glavo in obsedela nepremično za mizo. Roka je krčevito stiskala novine.

Njen pogled je obšla na vrsticah. Misel je bila daleč, ali bolje rečeno, misli sploh ni bilo. Od prečute noči, od silnih muk je silila v glavo mučna utrujenost. Naenkrat se je misel pod vplivom čudnih besed zdramila. Leticija si je pomela oči in prečitala. Čudovita objava:

— Ljudem, ki jih je utrudila nizkotnost sodobnega življenja, predlagam sredstvo za smrt in vstajenje čez mnogo

Usoda naš h letalcev Petroviča in Pajevića

Kako so rešili poročnika Pajevića. — Tudi podpolkovnik Petrovič živi? — Kaj pripoveduje Pajević o katastrofi.

Včeraj so pripeljali ranjenega poročnika Pajevića v Feldkirchen. Počuti se zelo slabo, vendar njegovo stanje ni opasno. Nima vročine kljub zlomljenemu desnemu kolku. Dosedaj ga še niso mogli rentgenizirati. Po izjavah zdravnikov amputacija zmrznjenih nog ne bo potrebna. Prepovedani so vsi obiski pri Pajeviću, ker je od muk, katere je od sobote jutraj pretrpel, popolnoma izčrpan. Edini rojak, katerega so pustili k Pajeviću, je tajnik jugoslovenskega generalnega konzulata v Curihu. Pajević je izjavil tajniku, da je v soboto okoli 9. ure letalo ovila gosta in neprodorna megla. Bilo je to nad Arlberskim klancem. Pajević se je zato dvignil 3000 m visoko, da preleti vse gorske grebene in se napoti nazaj proti Curihu. Tedaj se je zgodila katastrofa. Radi goste megle ni razločil ledenih sten in se je z letalom zletel v skale. Kaj se je zgodilo potem, ne ve, ker je bil v nezavesti. V nezavesti je ležal 24 ur, torej do nedelje jutraj. Okoli njega je hodil Petrovič, ki je bil le malo poškodovan in vedno pri zavesti.

V ponedeljek jutraj se je Petrovič odločil, da spleza v dolino in pokliče na pomoč. Ob tej priliki je padel pod ledenik, kjer so ga tudi našli mrtvega v veliko lužo krvi pod glavjo. Od ponedeljka do torka jutraj je Pajević ostal sam. Ni vedel da se je Petrovič ponesrečil in je upal, da mu pridejo na pomoč. V torek je začel v oddaljenosti kakih 100 m petje nemških turistov. Pajević je začel glasno stokati, ker klicati na pomoč ni mogel. Turisti so ga slišali, spustili so se

k njemu in mu nudili prvo pomoč. Eden od njih je takoj odšel v alpsko kočjo na Reutlinierju po oskrbnika, ki je prinesel Pajeviću konjaka in odejo. Okrepčali so Pajevića in ga zavili v odejo. Pot od kočje do kraja nesreče, za katero je treba navadno 2 uri, je oskrbnik prehodil v pol uri. Neki nemški turist je pa odšel v Klösterle, da obvesti ožronike o nesreči. Orožniki na Tirolskem namreč rešujejo tudi ponesrečene turiste. Orožniška patrulja je ob 6. uri že dospela na kraj nesreče. Prenos Pajevića v Klösterle je trajal od 7. ure zvečer do 3. ure drugega jutra. Iz Klösterla so prepeljali Pajevića v sanitetnem avtomobilu v Feldkirchen.

Nekje beograjske novine so celo poročale, da so našli oba letalca mrtva in prenesli trupli v Feldkirchen. Po zadnjih zanesljivih vesteh so prenesli Dragoljuba Pajevića na medicinsko kirurško kliniko v Inmost. Njegovostanje se boljša, tam je brzojavil svoj materi, da je rešen in se dobro počuti.

Včeraj je soproga podpolkovnika Petroviča prejela iz Inmosta brzojavno obvestilo, da so se na nepoškodovanem telesu podpolkovnika Petroviča pojavili znaki življenja. V strokovnih medicinskih krogih se trdi, da more zmrzel človek tudi po dveh ali treh dneh oživeti. Ker je bil Petrovič močne telesne narave, je verjetno, da ga bodo zdravniki rešili. Zrakoplovna komanda je poslala v Inmost posebne delegate, da poročajo o stanju obeh tako tragično ponesrečenih letalcev.

Z aeroplanom na južni tečaj

Byrd organizira znanstveno ekspedicijo v južne polarne kraje. — Spremljalo ga bo več učenjakov.

Presenetljivi uspehi, ki jih beleži zadnje čase moderno letalstvo, pomenijo velik preokret tudi v raziskovanju doslej malo znanih delov sveta, zlasti krajev okrog severnega in južnega tečaja. Amerika pripravlja z vso naglico več znanstvenih ekspedicij, ki naj preiščejo neznane ameriške in druge pokrajine. Prihodno pomlad se napoti velika ekspedicija v neznane pokrajine Brazilije, druga pa v Patagonijo. Tretja ekspedicija namerava preiskati neznane pustine v srednji Avstraliji, kamor do sledi radi pomanjkanja vode in strašne vročine še nobena ekspedicija ni dospela. Avstralijo hočejo preiskati od vzhoda do zapada. Ti načrti so sicer težko izvedljivi, toda Američani imajo dovolj doborjav, da se na strašni nobeni zaprek.

Znameniti ameriški letalec polkovnik Byrd menda ni povsem zadovoljen s slavo, ki si jo je pridobil s poletom iz Amerike v Evropo. Zda ga mika še polet na južni tečaj. Po njegovem načrtu ne gre za letalski rekord, marveč za to, da se iz znanstvenega vidika preišče ogromno ozemlje okrog južnega tečaja. Čigar površina znaša okrog 2 milijona kvadratnih kilometrov. Byrdov namen je torej strogo znanstvenega značaja. V njegovi ekspediciji bo najmanj 10 raziskovalcev, ki bodo beležili vse, kar bo ekspedicija dognala. Med Byrdovimi spremljevalci bo strokovnjak za ribe in za ptice, dalje biolog, geolog, meteorolog in strokovnjak za magnetizem. Nekateri teh učenjakov so se udeležili že prejšnjih Byrdovih ekspedicij. Byrd je izbral za novo ekspedicijo 29 moških, med katerimi so se na prejšnjih ekspedicijah posebno odlikovali poročnik Noville, B. Balcher, Mulroy, Demas, Soverson in Pedersen.

Po Byrdovem prepričanju bo najtežje preleteti neskončne ledene planote, ki obdajajo na jugu Atlantski ocean. Polet čez te planote bo treba razdeliti v več etap. Na vsakih 160 km bo etapa, kjer si bo ekspedicija odpočila. Byrd namerava še pred Božičem dospeti z jadrnico do južnega rtiča Nove Zelandije, kjer bo baza njegovega poleta. Pozneje pošlje Larsen za Byrdom enokrilni aeroplan tipa Fokker s tremi motorji in en manjši sportni aeroplan. Poleg tega vzame Byrd seboj sani, manjše vozove, tovorne avtomobile in šotore.

stoletij v skrivnostnih razmerah bodočih vekov. Ne gre za narkozo, ne za hipnozo ali sugestijo, ne za umetne halucinacije ali sanje, marveč za znanstveni poizkus. Dostop k poizkusom imajo samo moški, povsem zdravi in trdne narave. Ponudbe na Z. O. Nemo, poštini predal 40, Benetke (Italija).

Leticija je večkrat prečitala to čudno objavo. Težke misli je polagoma izpodrinila vedno večja radovednost.

— Dostop imajo samo moški. Jaz sem pa ženska! Da, toda že nešteto krat sem oblekla moško obleko, predno sem sedla v aeroplan. Že opetovano so me smatrali dvajsetletnim mladeničem. Saj si lahko ostrizem lase. Z. O. Nemo gotovo ne bo uganil, da sem ženska, ako se sploh kdaj srečava. Takoj mu napišem pismo in ga naprosim, da se snideva. Kaj pa, če bo treba priznati, da sem ženska? Nič za to! Pa priznam. Kaj mi more? V najslabšem slučaju me zapodi. Morda se me pa ne usmili in me sprejme. S tem bi me rešil samomor.

Cez eno uro je Leticija de Clève sama vrgla v nabiralnik na bulvarju Malherbes pismo, na čigar kuverti je bil s krepko roko napisan naslov: Z. O. Nemo, poštini predal 40, Benetke (Italija).

Najprikladnejši čas za ekspedicijo v južne polarne kraje je po Byrdovem mnenju polarno poletje, to je doba od januarja do marca tako, da bi bila ekspedicija prihodno pomlad končana, ako pojde vse po sreči. Ekspedicija se bo skušala približati tečaju na 500 milj. Na tej skrajni točki svoje poti namerava Byrd pustiti zalogo hrane in šele od tu poletiti čez južni tečaj. Preleteti misli 3500 km in preiskati vse ozemlje okrog južnega tečaja.

V Ameriki ni skoraj nobenega pesimista, ki bi dvomil o uspehu Byrdovega poleta. Od nedavnega triumfalnega poleta čez Atlantski ocean se zdi Američanom samo ob sebi umevno, da bo Byrd tudi to pot srečno premagal vse ovire na poletu do južnega tečaja. Ako se Byrdov načrt uresniči, dobi znanstveni svet neprecenljive podatke o ledenih pustinja okrog južnega tečaja, ker je našel tragično smrt simpatični kapitan Robert Scott.

Prosveta

Umetniška šola „Probuda“

Sedmo šolsko leto.

V četrtek dne 15. septembra 1927 se prične pouk na umetniški šoli „Probuda“ in sicer v večernem času od 18. do 20. ure. Spodaj navedene oddelke in tečaje obiskuje lahko vsakdo, ki se zanima za umetnost in umetno obrt, kakor tudi oni, ki bi radi svoje znanje izpopolnili.

Letos se otvorijo sledeči oddelki in tečaji: A. Oddelke za figurarno risanje (glava, akt, kostum) s predavanji iz anatomije, oblikoslovja, perspektive in umetne zgodovine. B. Oddelke za dekorativno risanje in narodno ornamentiko s predavanji iz perspektive, oblikoslovja in umetne zgodovine. V letnem času se poučuje v tem tečaju tudi pokrajinsko slikanje. C. Javna risarska šola za pomočnike in starejše vajence vseh strokov in obrti. Pouk bo ob nedeljah od 9—12 ure, pričetek v nedeljo 2. oktobra 1927.

D. Fotografija za začetnike, kakor tudi za one, ki si žele svoje znanje izpopolniti. V tem tečaju bo v bodoče poučeval znani strokovnjak fotograf g. Bešter Veličan, ki bo skušal z dvakratnim poukom na teden v polni meri zadostiti in zadovoljiti vse obiskovalce tega tečaja. E. Grafika se bo poučevala v raznih tehnikah, kakor: lesorez, bakropis, vjeđenje in po možnosti tudi litografija. Praktično uporabljen grafika je namenjena za tipografije in za ambicioznejše litografe. Pouk se bo delil na risanje načrtov, za knjižno opremo, za reklamne namene (tudi za plakate) in razne dekorativne risbe itd. Tečaj za karikature bodo posejali oni, ki čutijo v sebi vsaj nekaj talenta, a dosti veselja do zdravega humorja v risbi. F. Kiparstvo, pouk v modeliranju po naravi, plastična ornamentika, stavbna plastika, kompozicija itd. G. Mala plastika, ki služi posebno za ornamentarno in figurarno plastiko v keramiki, kakor tudi v reliefu za plakete in medajle.

H. Slikanje na tkanino v raznih tehnikah, kakor: batik, patroniranje, plastično slikanje itd. J. Opisna geometrija in perspektiva za ojačke, ki rabijo privatne pouk. Kakor tudi one, ki se pripravljajo, da položijo iz teh predmetov končni izpit, kakor: učitelji, razni rokodelci, privatisti itd.

K. Usnjerez. Poučuje se rezanje ornamenta in figuralne plastike ter barvanje usnja. V tekočem šolskem letu bodo poučevali sledeči gospodje:

Fotograf Bešter Veličan fotografijo; slikar Maksim Gaspari dekorativno risanje in narodno ornamentiko; kipar Jurkovič Ivan kiparstvo; medajler prof. Sever Anton malo plastiko, oblikoslovje, opisno geometrijo, perspektivo in risanje v javni risarski šoli; grafik in slikar Smrekar Hinko grafiko; slikar prof. Santel Saša slikanje na tkanino; slikar prof. Subic Mirko figurarno risanje in anatomijo; kipar Vahtar Drago usnjerez; prof. Volavšek Davorin zgodovino umetnosti.

Vpisovanje: od 4.—8. septembra od 9. do 12. ure; od 12.—15. septembra od 18. do 19. ure v sobi št. 6 pritišče desno na tehniški srednji št. v Ljubljani. Vse nadaljne informacije

medije glede umetniške šole „Probuda“ daje vodja šole prof. Anton Sever.

Lenka. (O. Zupančič). Mešan zbor s spremljevanjem klavirja, uglašil Josip Pavčič. Mična, vesela in segava, za izvajanje ne teži skladba izide v kratkem v založbi pevskega društva »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Cena partituri 12 Din. brez poštne.

V prihodnjem zvezku mesečne revije za novo zborovsko glasbo »Zboric« bodo objavljene izključno slovenske narodne pesmi v harmonizacijah oz. koncertnih priredbah E. Adamiča, M. Hubada, J. Pavčiča, C. Preglja, Z. Prelova, dr. A. Schwaba in L. Zepića. Pevski zbori, pevovodje, pevci in pevke, naročite se na Zboric!

Sokol

Savezni prednjaški tečaj za članice

Četrtri savezni prednjaški tečaj za članice je končal z najboljšim uspehom preteklo nedeljo. Vsi štiri tečaji, ki jih je priredil do zdaj JSS so izpričali velikanski pomemben za uspešni razvoj našega jugoslovenskega Sokolstva. Številni, sokolsko vsestransko vzgojeni kader prednjakov je temeljni pogoj za pravičen in jak razcvet našega Sokolstva, te največje jugoslovenske organizacije, ki obuhvata vso državo.

Veliko je pomanjkanje v našem Sokolstvu na dobrih prednjakih. Radi tega hoče tehnični odbor JSS polagati v bodoče tudi največjo brigo in v podvojeni meri vzgoji prednjake. Naša žena, ki je organizirana v Sokolu, mora stremeti in delovati na tem, da se približa kolikor mogoče čezsokolski sestri v pogledu organizacijske sile, pripravnosti, pridnosti, predvsem pa razumevanju Sokolstva.

Tudi Sokolici so prednjaški tečaji oni vir, iz katerega edinega more pridobiti in črpati sokolsko znanje, zavest sokolsko in — sokolski ponos! JSS organizira prvi prednjaški tečaj za članice, ki se bo vršil od 26. septembra do 22. oktobra t. l. v Ljubljani. Društva morajo prijaviteljke ženske najkasneje do 14. septembra. Po začetku tečaja se bodo vsake skupščine, je dolžna poslati vsaka župa v tečaj vsaj eno sestro, toda župa in društva naj se pobližajo, da jih pošljejo čim več! — Podrobnosti o tečaju so v Sokolskem Glasniku št. 12—17.

«Ljubljanski Sokol». Prednjaški zbor nanažanja, da prične prihodnji ponedeljek, t. j. dne 5. septembra 1927 z redno telovadbo moške dece; v torek, dne 6. septembra pa z redno telovadbo ženske dece. Vpisovanje se vrši dnevno med uradnimi urami od 18. do pol 20. v sejni dvorani v Narodnem domu. P. t. starše, odnosno varuhe prosimo, da pripeljejo svojo dečo osebno k vpisovanju. Telovadne ure za dečke bodo v ponedeljkih in petkih, za deklice pa v torek in sobotah od 17. do 18.15. Telovadne ure za moške in ženske naraščaj ostanejo nespremenjene, na kar se naraščajneke in naraščajnice opozarja. Telovadba starejših članov se bo vršila vsako sredo od 18.30 do 19.30 zvečer. Zdravo! — Prednjaški zbor.

— Javni telovadni nastop Sokola II. v Ljubljani. Jutri v nedeljo priredi to jako marljivo društvo svoj vsakoletni telovadni nastop na lastnem letnem telovadišču na Prulah Pokrajinski zlet in druge sokolske prireditve tekom poletja so preprečile, da se nastop ni vršil že prej, zato pa bo nastopilo društvo pred javnostjo zda že bolj pripravljeno da pokaže sadove svojelega smotrenega sokolskega dela. — Ob 2. pop. krene z dvorišča realke povorka z godbo na čelu na telovadišče kjer nastopijo vsi društveni oddelki. Vsi člani, ki imajo krol so dolžni, da se udeležijo v njem povorke. Prireditve se udeležijo tudi druga ljubljanska in okoliška društva, ostala sokolska javnost na naj pokaže z veliko udeležbo svoje simpatije za sokolske prireditve!

— Opat Mašo Bodulič je blagoslovil prapor sokolskega društva v Korčuli ki ga je to društvo razvil 14. avgusta na jako svečan način. Ob tej priliki je povdarjal opat Bodulič v svojem krasnem govoru da so bili Sokoli vedno tolmachi narodnega edinstva, da naj taki ostanejo in ohranijo domovstvo ono, kar se je izvajalo s težkimi žrtvami...

— Škol dr. Marčelič iz Dubrovnika se je udeležil ob številni asistenci katoliških duhovnikov veličastne jugoslov. sokolske manifestacije v Preku pri Zadru. Potem ko je blagoslovil sokolsko zastavo, je imel na zbrane Sokole navdušen govor, v katerem jih je pozival, da naj kujejo pod sokolsko zastavo bodočnost s požrtvovalnim sokolskim delom. — Za njim so govorili starosta JSS dr. Gangl čigar govor je izrazil v harnu navdušenju dalje veliki župan dr. I. Perovič, admiral Prica. V Dalmaciji in sploh v pokrajinah izven Slovenije razume in pojmuje tudi katoliška duhovščina s škofi na čelu nacionalno in kulturni pomon in vlogo Sokolstva, pri nas Slovencih so taki duhovniški izjeme, ki pa jih je redne čase vedno več.

— Jugoslovensko Sokolstvo priredi prihodnje leto lahkoletne tekme v večjem obsegu, leta 1929 pa medletne tekme JSS.

— Tehnični odbor JSS razpisuje natečaj za proste vaje za zlet v Skoplju 1928 in to za članice in članice. Rok do 1. oktobra t. l. na tehnični odbor JSS!

RADIO-detekтив

Velika senzacionalna atrakcija v 20 dnanjih

Oba dela v enem sporedu.

Milijonska dedščina in zahrtni boj radio-sindikata «Standard». — Radio-vila v plamenu. — Smrtnevarna vožnja na motokicli. — Nove nevarnosti. — V ljubavi zdenjen. — Napeto. — Velezanimivo. — Pustolovno. — Izvrsne scene. — Lepi igralci.

Premijera danes ob 4. 7/4. in 9/4.

ELITNI KINO MATICA
Telofon 2124.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 3. septembra 1927.

— Iz delovanja naše univerze. Inskripcija za zimski semester traja od 1. do 9. oktobra, semester pa od 1. oktobra do 27. januarja 1928. Inskripcijski rok se v zimskem semestru ne bo podaljšal. Naknadna inskripcija se bo dovoljevala le na motivirane prošnje, opremljene s potrebnimi dokazili. Rektorat univerze tvori za študijsko leto 1927 — 1928 rektor prof. dr. Rajko Nahtigal, podrektor prof. dr. Franc Lukman in univerzitetni sekretar dr. Matej Smalc. Dekan filozofske fakultete je prof. dr. Karol Ozvald, juridične prof. dr. Aleksander Bilimovič, medicinske prof. dr. Alfred Šerko, tehnične prof. ing. Jaroslav Foerster, teološke pa prof. dr. Franc Grivec. V preteklem študijskem letu je bilo na filozofski fakulteti 249 slušateljev, med njimi 11 izrednih in 61 ženskih slušateljic, na juridični 273, 5 izrednih, 16 ženskih, na medicinski 72, 6 ženskih, na tehnični 470, 3 izredni, 12 ženskih, na teološki pa 89. Vseh slušateljev je bilo 1153.

— Čestitka Juraju Blankinju. Tudi češkoslovaška javnost zna ceniti neveljavne zaslugе dona Juraja Blankinje za osvobodjenje podjarmljenih slovenskih narodov. O tem pričajo pozdravne brzojavke, ki jih je prejel Blankini povodom svoje 80letnice. Poleg prezidenta Masaryka se je spomnil velikega narodnega borca tudi predsednik češkoslovaškega parlamenta Malypetr, ki mu želi še mnogo let plodnosnega življenja.

— Nagradjeni načrti meščanske šole v Novem mestu. Komisija za pregled nove meščanske šole v Novem mestu je pretečeni teden končala svoje delo. Nagradjeni so bili naslednji ljubljanski arhitekti: Prvo nagrado v znesku 10.000 Din je dobil arh. in mestni stavbenik g. Angelo Battellino. Celovška cesta 68, za projekt z geslom »Narodna za narod«. Drugo nagrado 5000 Din arh. g. Ivan Zupan, Gradišče št. 13 za projekt z geslom »ECI« in tretjo nagrado v znesku 3000 Din gradbenik g. Vladko Smole, Tavčarjeva ulica št. 4, za projekt z geslom »Prosveta«.

— Oddaja lovov v zakup. S 15. januarjem poteče zakupna doba občinskih lovišč Dole, Gradišče, Hotič, Kandrše, Konj, Kotredž, Litija, Moravče, Poljski, Smartno, Vače, Bukovica, Čenčnice, Dob, Draga, Gorenja vas, Hudo, Krka, Multjva, Vel. Peče, Podboršt, Radohova vas, Temenica, St. Vid in Žalno. Drazbe se vršijo: za lovišča Hotič, Vače, Litija in Smartno 7. novembra ob pol 10. pri sreznem poglavarju v Litiji; za Dole, Gradišče, Moravče in Poljski 14. novembra ob pol 10. istotam; za Kotredž na uradnem dnevu v Zagorju 27. oktobra ob pol 10., za Drago in Žalno na uradnem dnevu v Višnji gori 5. oktobra ob 10.; za Hudo, Krko, St. Vid, Gorenja vas in Čenčnice na uradnem dnevu v Stični 19. oktobra ob 10.; za Bukovico, Dob, Vel. Peče, Podboršt, Radohova vas in Temenico pa na uradnem dnevu v Stični 16. novembra ob 10. Vsak zdravilni mora biti član SLD.

— Uredba o kontraktualnih uradnikih in dnevničarjih. Minister pravde je izdal posebno uredbu o kontraktualnih uradnikih in dnevničarjih, s katero se na podlagi zakona o državnih uradnikih in najnovejših določb finančnega zakona urejuje njihov položaj ter precizirajo njihove pravice in dolžnosti. Ministrski svet je to uredbu odobrila ter je te dni že stopila v veljavo. Uredba se nanaša na vse kontraktualne uradnike in dnevničarje, razen na one v prometnih ustanovah, za katere obstoji posebna uredba.

— Priprava za sodni izpit. V ministrstvu pravde je bila izdelana uredba o pripravi za sodni izpit na podlagi čl. 22 fin. zakona. Po tem členu je določen triletni rok za pripravo k sodnemu izpitu. Uredba je že stopila v veljavo. Velja za vse sodne pripravnike, izvenzemljane, ki so letos 31. marca dovršili rok za pripravo ter so po dosedanjih predpisih vložili na pristojnem mestu prošnjo za polaganje sodnega izpita.

— Glavni in nadomestni porotniki za III. porotno zasedanje. Za III. porotno zasedanje ljubljanske porote, ki se prične 19. t. m., so bili izbrani naslednji glavni in nadomestni porotniki. Glavni porotniki: Klemenčič Jože st., trgovec, Sutna 39, Kamnik; Čertanec Fortunat, trgovec, Vače 33, Litija; Modic Jakob, posestnik, Strahomer 30, ljubljanska okolica; Mecllošek Evgen, posestnik, Zagorje 127, Litija; Molik Alojzij, posestnik in zidarski mojster, Gor. Logatec 15, Logatec; Meden Anton, posestnik, Begunje 36, Logatec; Čarman Ivan, posestnik, Sora 24, Kranj; Kokoli Aleš, posestnik, Letence 5, Kranj; Prešeren Andrej, posestnik in kolar, Predtrg, Radovljica; Kogovšek Franc, kmetovalec in gostilničar, Dravje 53, ljubljanska okolica; Ložar Fr., posestnik in mlinar, Ivan 49, Kamnik; Čebela Josip, posestnik, Leše, Litija; Bavdaš Feliks, mizar, Trata 7, Kranj; Krmelj Josip, posestnik, Bodovlje 3, Kranj; Sajovic Franc, trgovec, Medvode 17, ljubljanska okolica; Stare Arladi, industrialec, Kolovo 1, Kamnik; Laznik Franc, gostilničar, Kozarje 30 ljubljanska okolica; Pogacar Ivan, posestnik in čevljar, Predtrg, Radovljica; Cerar Anton, posestnik in lesni trgovec, Studenec 4, ljubljanska okolica; Pirnat Anton, posestnik, Kočice 4, Kamnik; Weiblj Julij, mizar, mojster, Sutna, Kamnik; Pogacnik Franc, gostilničar, Zavestnik 13, Litija; Brejc Ivan, posestnik, Novavas 3, Radovljica; Meršol Janez, posestnik in lesni trgovec, Kovor 25, Kranj; Novak Ignacij, trgovec in gostilničar, Vnanje gorice 29, ljubljanska okolica; Kratky Anton, pos. in gostilničar, Podgora 3, ljubljanska okolica; Oblak Franc, posestnik in gostilničar, Drenovgrič 3, ljubljanska okolica; Knažič Anton, usnar, Sutna 57, Kamnik; Peterlin Miro, pos. in gostilničar, Kranj 1, Kranj; Kumer

Karol, trgovec, Graben 9, Kamnik; Novljan Julij, trg. in pek, Medvode 8, ljubljanska okolica; Perme Josip, posestnik in trg., Ponoravas 27, ljubljanska okolica; Ogrin Ivan, pos. in veletrg., Laverca 8, ljubljanska okolica; Gruden Josip, trgovec, Smartno 26, Litija; Mrak Valentin, trgovec in gostilničar, Notranje gorice 22, ljubljanska okolica; Zalar Josip, gost. in pos., Borovnica 34, ljubljanska okolica; Nadomestni porotniki: Bizilj Tomaž, gost. in pos., Pred Skofijo 14, ljubljana; Vašič Leon, trgovec, Florjanska ulica 7, ljubljana; Ferant Anton, vrtnar, Ambrožev trg 3, ljubljana; Orehek Franc, posestnik, Gubčeva 15, ljubljana; Rojina Josip, krojač in posestnik, Aleksandrova c. 3, ljubljana; Replič Franc, sodar in pos., Kolizejska ulica 18, ljubljana; Kelšin Stanok, brivec, Kopitarjeva ulica 1, ljubljana; Dolinšek Pavel, prekaevalec, Karlovska c. 28, ljubljana; Verbič Anton, posestnik, Karunova ulica 13, ljubljana.

— Kupon št. 1. 70dostotnega investicijskega državnega posojila se ne sme več izplačevati. Uradno se naznanja, da je ta kupon že dne 15. marca zastarel in ga pošte ne smejo več izplačevati. Kupon št. 2. bo zastarel dne 15. septembra t. l. in pošte ga po nalogu generalne direkcije pošte hranilnice v Beogradu št. 5877 z dne 29. avgusta t. l. ne smejo po 3. avgustu t. l. več izplačevati. Kupon št. 3. bo zastarel dne 15. marca 1928, št. 4. dne 15. septembra 1928 itd. Toliko v obvestilo vsem onim, ki imajo zgoraj omenjene kupone, da ne bodo trpeli škode.

— Gledališka razstava, ki se bo vršila na pokrajinski razstavi »Ljubljana v jeseni« od 17. do 26. septembra t. l., bo razdeljena v 6 večjih oddelkov. Literarni del bo obsegal rokopise, odloke in literaturo; vodi ga tajnik Narodnega gledališča g. C. Debevc. Pod vodstvom »Organizacije gledaliških igralcev« stoji drugi del »Naši igralci« in bo vseboval slike, fotografije in razne zanimive osebne predmete slovenskih igralcev. Tehnični del bo vseboval pripomočke sceničnih efektov, garderobe, lasulje, načrte, aparate itd. Četrty oddelek, ki bo za široko javnost gotovo najzanimivejši, tvori jo osnutki raznih uprizoritev na narodnem gledališču, modeli z lučnimi efekti in pa ona dela, ki bodo vposlana povodom natečaja. V oddelku »Naša opera« bodo razstavljene partiture domačih komponistov, slike pevcev in pevki, dirigentov in komponistov. Kot zadnji oddelek je zamišljena zbirka vseh vidnejših del naših oblikovalnih umetnikov, ki se nanašajo na gledališče. Pri razstavi sodelujejo Uprava Narodnega gledališča, Udruženje gledaliških igralcev, Zveza prosvetnih društev in Zveza kulturnih društev, poleg mnogih uglednih posameznikov in domačih tvrd.

— Papirnat drobiž po Din 1.—, 0.50 in 0.25 preneha veljati koncem septembra 1927. Finančna delegacija v Ljubljani ponovno opozarja občinstvo, da poteče rok za zamenjavo papirnatega drobiža po Din 1.—, 0.50 in 0.25 dne 30. septembra t. l. Zamenjavanje za kovan drobiž in izjemoma tudi za bankovce Narodne banke se dotlej vrši v Sloveniji pri vseh davčnih uradih. Vsi, ki imajo še kaj papirnatega drobiža, naj ga torej nemudoma zamenjajo, da ne bodo zamudili roka, ki se ne bo podaljšal. Časa je bilo dovolj, da se ta drobiž zamenja v odprtem roku.

— Prepovedana volilna agitacija železničarjev. Kakor znano, je finančni minister dr. Bogdan Markovič izdal naredbu, da se uradniki njegovega resorja ne smejo vmešavati v volilno agitacijo. Slično naredbu je izdal te dni tudi prometni minister general Milosavljevič, ki najstrože prepoveduje prometnim uslužbencem vmešavanje v volilno agitacijo.

— Neresnične vesti o Črni prsti. Ker se širijo v planinskih krogih vesti, da je Črna prst radi obmejnih razmer napravil Italiji nedostopna, naznanjamo, da je vrh Črne prsti še na našem ozemlju in da turistje sedaj lahko poslužijo nove poti, ki vodi izključno po našem ozemlju prav do vrha. Pot je nova in brez nevarnosti, je pa veliko bolj interesantna kakor pot na oni strani državne meje. Črna prst je radi svoje lege in srednje višine pravi priporočljiva je seneka tura. Malnjevca koča je, kakor smo že poročali, popolnoma prenovljena in udobno urejena za prenočevanje. Tudi Orož. nova koča ne zaostaja za Malnjevco.

— Državna dvorazredna trgovska šola v Ljubljani. Šolsko leto 1927—1928 se prične dne 12. septembra s sv. mašo ob 9. uri v križevniški cerkvi. Po službi božji se zbor učenci in učence v svojih razredih. Ponavljalni izpiti se prične v petek 9. t. m. točno ob 8. uri. Natančen razpored je razviden iz razpisa na razglasiški deski. Kdor bi 12. septembra ne prišel, se smatra, da je izstopil in se na njegovo mesto sprejme drug(a). Ravnateljstvo.

— Popravek. Pišejo nam: V prvem odstavku članka iz »Našega Glasca«, ki ga je navedel »Slov. Narod« v včerajšnji številki, je tiskovna pomota. V peti vrsti naj se tako besede »le dnevničarji in služitelji« takole popravijo in dopolnijo: ... le dnevničarji namesto poduradnikov in služiteljev ... Ta popravek bo prinesel tudi »Naš Glas« v nadaljevanju dotičnega članka.

— Na občnem zboru Podpornega društva slepih je predsednik Jurasek Gabriel v imenu slepih izrazil najiskrejšo zahvalo vsem podpornikom, ki so se spomnili društva s kakršnimkoli darom, cenjenim uredništvom listov za vestno priobčevanje, notici, direkcijski državni železnici Beograd za olajšavo vožnje po železnici slepih, g. vladnemu komisariju za prepustitev dvorane mestnega magistrata, ge. prof. Minki Skabernetovi za izredno požrtvovalnost in delavnost na polju slepstva in sploh vsem, ki so se spomnili društva in mu šli v kakršnekoli obziru na roko. ... Dalje je očrtal obširno delovanje odbora in pojasnil, da ima Podporno društvo slepih namen podprati svoje slepe s pogostimi podporami in brezobrestnimi posojili, društvo za

slepe pa zbira edinole za zgradbo Doma slepih. — Po poročilu ostalih odborov so bile volitve in je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Jurasek G., podpredsednik Pleško A., tajnik Čuk J., blagajnik Schwenner F., odborniki Dolinar F. in Drnovšek M., pregledniki Naglič V., Vodiškar I., Grad J. — Pri slučajnostih so zborovalci, ko so zaznali o nesreči svojega tov. Flaškera, ki mu je hiša vsled strele pogorela, samo potrebni in najbednejši slepi nabrali 230 Din, s čemer so dokazali jasno sočutje do svojega sotrpina in je marsikdo dal svoj denar. Odbor pa mu je nakazal kot enkratno podporo 800 Din.

— Sanatorij v Avstriji. Poseben sloves uživa »Sanatorium der Wienerkaufmannschaft« v Aflenzu (Stajerska, telefon št. 8) pri zdravljenju boleznih dihalnih organov (Stajerski Davos), ki ima izredno lepo lego ter je najmoderneje urejen. Izkazuje najboljše uspehe zdravljenja. Istotako je splošno pristopen »Sanatorium der Kaufmannschaft« na Dunaju za notranje kirurške in urološke slučaje za najmodernejšo medicinsko opremo. Pojasnila daje istotako: Gremium der Wienerkaufmannschaft, Wien, IV., Schwarzenbergplatz 16. Telefon 57—5—35 serija. 600-n

— Darila. Uprava našega lista je prejela 50 Din, katere je daroval g. Viktor Jeruc. žel. uradnik, Društvu slepih. — Srčna hvala.

— V Kašlju jutri žegnanje pri Gradu. Krvave klobase. 664-n

— Pri prehodu zaprtju, napenjanju, živčnih bolečinah v kolkih, bolečinah v straneh, pomanjkanju sape, utripanju srca, migreni, šumenju v ušesih, omotici, duševni potrtosti Vam povzročijo prihodna grenčica »Franz-Josef« izdatno izpraznjenje črevesa in Vas oprosti čuta tesnobe. Mnogi zdravilniki z izbornim uspehom uporabljajo vodo Franz-Josef tudi pri zdravljenju trkulje. 81L

Naša skrinjica v ljubljanski in mariborski oblasti je

3.

Iz Ljubljane

—lj Pričetek pouka in rojstni dan N. Visoč. prestolonaslednika. Na vseh šolah, kjer se redni pouk ne prične pred 6. t. m., se vrši ta dan otvoritvena služba božja ob istočasni proslavi prestolonaslednikovega rojstnega dne. Dne 7. t. m. je na teh zavodih pričetek pouka.

—lj Slikarja Jebračina zadela kap. Kakor nam poroča g. akad. slikar Franjo Sterle, je bil ob sobote na nedeljo zadet od kapi naš znani fresko slikar Anton Jebračin in prepeljan v državno bolnico. Prve dneve je bil v nezavesti, sedaj je pa že toliko okreval, da se lahko malo giblje, govoriti pa še ne more. Imenovan je poznan po mnogih fresko-slikah v naših domovih, posebno v cerkvah in samostanih. Omenjamo, da je tudi učenec znamenitega našega slikarja Wolfa. Zato želimo in upamo, da bo vkljub njegovi visoki starosti 87 let prebolel in kmalu okreval. Obenem pozivamo premožnejše sloje, da se nesrečnega umetnika v zadnjih letih njegovega plodnosnega življenja spomnijo in mu vsaj deloma olajšajo bridko usodo.

—lj Recitacijski večer v »Ljubljanskem dvorcu«. Danes ob 21. se vrši v »Ljubljanskem dvorcu« recitacijski večer, ki ga priredil dramski umetnik, član Narodnega gledališča v Beogradu g. Vukašin Bivolarevič na svoj turnej po Jugoslaviji. G. Bivolarevič bo predaval o dramski in moderni igralski umetnosti. Vstopnine ni. Prosto-voljni prispevki se hvaležno sprejemajo. Ker namerava predavatelj studirati režijo v inozemstvu, za kar zbira na turneji denarna sredstva v obliki prostovoljnih prispevkov, apeliramo na našo javnost, da se današnje prireditve v čim večjem številu udeležijo in vsaj skromno podpre g. Bivolareviča, ki je vojni invalid.

—lj G. višji kapelnik dr. Josip Cerin se je vrnil večer iz Ljubljano iz Rogaske Slatine, kjer je bil čez poletje dirigent zdraviliške godbe. Dr. Cerin je z orkestrom Dravske div. obl. (30 godbenikov) dirigiral v Rogaski Slatini 128 koncertov in izvajal z velikim uspehom in v splošno priznanje mednarodne publike nad šeststo simfoničnih in koncertnih komadov.

—lj Promenadni koncert muzike Drav. div. obl. v »Zvezdi« bo v nedeljo 4. t. m. ob 11. uri. Dirigent višji kapelnik dr. Josip Cerin.

—lj Osebnost. Prof. Marija Wrigler mestne ženske realne gimnazije v Ljubljani je bila na lastno prošnjo z 31. septembrom t. l. stalno upokolena.

—lj O našem zboru. Ponovno opozarjamo cenjeno občinstvo, zlasti naše starejšo šolsko mladino in dijaštvo na predavanje uglednega ljubljanskega zborodravilnika g. dr. Lojza Breznika, ki bo na podlagi mnogostletnih skioptičnih slik govoril o pravilni negi zob, o njih boleznih ter o umetnem zobovju človeka. — Preko 50 lepih in

nazornih skioptičnih slik bo vsakemu obiskovalcu pojasnilo govor g. predavatelja; zato naj nikdo ne izostane, kajti vsak izmed nas je gotovo že in bo še trpel na hudem zobobolu in mnogo let bolečin si bo lahko prihranil če se bo ravnal po nasvetih, katere bo jutri prejel. To zanimivo in koristno predavanje se vrši v nedeljo 4. septembra točno ob 10 dopoldne v prostorih klna Matice.

—lj Napredni blok bo imel nocoj ob 20. javno politično zborovanje volilcev kolizejskega okraja v salonu restavracije »Pri Levu« na Gosposvetski cesti št. 16. Na zborovanju bodo poročali gg. kandidati dr. Albert Kramer, namernik E. Vargazon in drugi.

—lj Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani. Vpisovanje dosedanjih in novih pevki in pevcev se vrši v ponedeljek, torek in sredo (5., 6. in 7. t. m.) od 18. do 19. ure v sobi št. 6 Glasbene Matice, Vegova ulica. Vabimo zlasti muzikalično nabražene, resne nove pevce z dobrim glasovnim materialom k vstopu v naš zbor. Prvi sestanek vsega zbora se vrši v sredo, 7. t. m. ob 20. uri v pevski dvorani Glasbene Matice. Odbor.

—lj Zveza slov. vojakov podružnica Moste priredi v nedeljo dne 4. septembra t. l. veliko dobrodelno veselico v korist vojnim sirotam pri g. Štor v Novem Vodmatu. Na sporedu je godba, šaljiva pošta, ples itd. Začetek ob 4. uri popoldne. Ker ima prirediteljev blag namen, vabi k obilni udeležbi ODBOR.

—lj Najkrasnejšo benečansko nošo boste videli prvič v Ljubljani dne 18. septembra pri reviji narodnih noš. Tudi pri nas še skoro nepoznana prekmurska noša tekmuje ta dan z vsemi že prijavljenimi. Med temi se bo videlo cele skupine iz raznih pokrajin. Tekmovalci ne bodo samo posamezniki, temveč kraj s krajem, kar daje še živahnejšo pobudo za čim večji uspeh posameznika ali skupin. Za to revijo narodnih noš vlada največje zanimanje, ki se stopnjuje od dne do dne, in s smelostjo trdimo že danes, da bo ta revija, sodeč že po prijavah, do sedaj ena najimpozantnejših in največjih.

—lj Pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni« od 17. do 26. septembra 1927 bo nudila mnogo lepih stvari. Ootovo najlepša pa bo vrtnarska razstava »cvetje v jeseni«, ki bo obsegala cel paviljon »J«. Prirede jo ljubljanski vrtnarji, ki se zanj najzanimivejše pripravljajo. Ljubitelji cvetja bodo videli, kako velik napredek so dosegli naši umni vrtnarji v enem letu. Med drugim bodo gotovo vznemljale največjo pozornost različno sijajno okrašene mize, ki bodo kazale, kako jih treba opremiti ob raznih slavnostnih prilikah. Vsak obiskovalec bo gotovo zadovoljen s prireditvijo, ki ga bo vedno znova vlekla, da si jo ogleda.

—lj Vinsko trgatvo priredi Udruženje vojnih invalidov v Ljubljani dne 8. septembra t. l. in sicer v renoviranih prostorih gostilne pri Jerneju na Sv. Petra cesti št. 85. Začetek ob 5. uri popoldne. Pri prireditvi igra prvovrstni salonski orkester. Za dobro pijačo in izvrstno kuhinjo je poskrbljeno, za kar jamči že sloves gostilne. Vabimo k največji udeležbi.

—lj Politično gospodarsko in izobraževalno društvo za šentpeterski okraj priredi skupno z vodmatnim društvom volilni sestanek 6. t. m. ob 20. uri v gostilni g. Zupančiča na Ahacjevi cesti. Somsiljenki vabljani. Govori: odposlanec centrale in namestnik kandidata g. Vargazon.

—lj Skavti! V ponedeljek ob 5. popoldne obvezen stegov sestanek na dvorišču realke. V slučaju slabega vremena bo sestanek v avli. — Stegovodja. 660-n

—lj Sokol II ima jutri svoj javni nastop na letnem tekmovanju na Prulah (poleg gostilne Kavčič). Nastopili bodo vsi oddelki s sestavi društvenih prednjakov in prednjač. Ob pol 3. zbirališče na realki, ob 3. odhod v povorki na telovadišče z godbo Sokola I. Pridite polnostevlino! Vsi, ki imajo kroj, naj se v kroju udeležijo prireditve. 661-n

—lj Interesenti lepe iluminacije bodo zadovoljni z »Beneško nočjo« 4. septembra 1927 na Strelišču Pod rožnikom. Neprisiljena zabava. Godba na pihala in lep vesel plesni prostor.

—lj Moderni svet Ljubljane zahteva modernih oblačil. Glej današnji oglas Fran Lukič, Stritarjeva ulica št. 9.

—lj Mestna ženska podružnica »Družbe sv. Črila in Metoda« v Ljubljani vlijudo vabi vse svoje odbornice in članice na letošnji občni zbor, ki se vrši v torek, 6. septembra ob 3. uri popoldne v društveni pisarni v Narodnem domu. 662-n

Dr. med. Jože Jakša
specialist za kožne in spolne bolezni
ord. od 9.—11. in od 3.—5.
Ljubljana, Wolfova ulica 1/1

Iz Celja
—c Mestno gledališče je angažiralo za tekočo sezono kot ravnatelja in glavnega režiserja g. Vala Bratino, ki je 1. t. m. prevzel vodstvo gledališča. Prihodnje dni se objavi repertoar in razpiše abonma. Redna sezona se otvori v začetku oktobra s Cankarjevimi »Hlapci«.

—c Mesto Celje ima pri skupščinskih volitvah dve volišči, eno na magistratu, drugo v Vodnikovih ulici.

—c Zbornica TOI v Ljubljani ima v Celju uradni dan v torek dne 6. t. m. v ravnateljevi sobi v poslopi javnega skladišča na Savinjskem nabrežju. Urađuje se od 8. do 12. ure dopoldne.

—c Smrtna kosa. V Levcu pri Celju je umrla gospa Marija Majdič, soproga tamonjega gostilničarja. N. v m. p!

—c Imenovanje. Prvim državnim pravnikom je imenovan na dosedanjem službenem mestu g. dr. Joško Požar, drž. pravnik v Celju.

—c Otvoritev nove deške osnovne šole v Celju se bo vršila na slovesen način na praznik 8. septembra. Spored proslave je sledeč: 1. Ob 8. uri sv. maša v farni cerkvi. 2. Po maši blagoslovljenje poslopja. 3. Govor bivšega predsednika Okrajnega šolskega sveta g. dr. Hrašovca. 4. Izročitev ključev šolskemu upravitelju. 5. Ogled poslopja. — Ob 10. uri slavnost v šolski telovadnici s sledečimi točkami: 1. Godba. 2. Pozdrav. (Spesnila Anica Černejeva). 3. Petje mladinskega zbora. 4. Deklamacija učenca srednje stopnje. 5. Petje mladinskega zbora. 6. Deklamacija učenca višje stopnje. 7. Igra v slikah »Naša šola«. (Spisal Franjo Roš.) 8. Petje. 9. Zahvala. — Ob 12. uri bo pogostitev šolske mladine in nato sklep slavnosti. Občinstvo iz Celja in posebno okolice je vabljeno k tej pomembni slavnosti.

Iz Maribora

m— Na lovu za stajercijanci. Pod zaščito slovenskih klerikalcev, ki si tako v Mariboru kakor v Ptujih in Celju prizadevajo, da instalirajo zopet kar največ Nemcev, so začeli Nemci, še bolj pa nemškutarji zopet dvigati glave in sikati na vse, kar je nacionalno zavedno. Nič nimamo zoper to, da tudi Nemci vrše svojo volilno pravico in se potegujejo za svoje zastopstvo v Narodni skupščini, toda odločno pa mora vsak zaveden Slovenec nastopiti proti stajercijanstvu, ki se danes zopet pojavlja, da si v drugi obliki. Nemci so te dni vso mariborsko oblast, zlasti pa mariborsko okoličje, Dravsko dolino in Ptujsko polje preplaval s svojimi letaki, ki v slovenskem jeziku — namenjeni torej niso Nemcem! — vabijo mladež, naj glasujejo za nemške kandidate. Vse to se godi vsled klerikalne potuhe. Prepričani smo, da je tudi med klerikalci dovolj zavednih Slovencev, ki so leta 1914. občutili nemško »priljubljenost« in ki ne odobravajo politike vodstva SLS in pakiranja z Nemci na škodo slovenskih nacionalnih interesov. Zato pa vse, kar je narodno in zavedno, proč od SLS!

—m Klerikalni klevetniški zopet na začetni klopi. Klerikalno obrekovanje in častikraja rodi v zadnjem času slabe sadove za klerikalne voditelje. Sodišče je sedaj že kar po vrsti obsodilo klerikalne klevetnike na občutne zaporne kazni in denarne globe. A vse to jih ne spametuje. V »Slovenec« so sedaj zopet začeli pregrevati stare laži o paktu med poslancem dr. Pivkom in dr. Lipoldom gledi stajerskega mandata. Zetaktar, ko je to izmišljotino objavila proslula »Naša tšraža«, so morali klerikalci priznati svoje laži in vse lepo prekalicati. Pivko in dr. Lipold pa sta velikodušno odstopila od tožbe. Sedaj pa prihajajo klerikalci z ravno istimi klevetami. Imeli bodo priliko delati pokoro pred sodiščem. Tokrat pa ne bo pardona in klerikalni lažnjavci bodo morali pihati kaso. Morda jih bo to klenčno streznilo in vrnilo nazaj na pot resnice?

Gospodarstvo

—g. Znižanje davka na poslovni promet. Novosadska trgovska zbornica je poslala finančnemu ministru spomenico, v kateri zahteva vsled težke gospodarske krize znižanje davka na poslovni promet, s katerim je občutno prizadel tako trgovski kakor tudi kmetijski stan.

— Rok za tovorjenje na postajah v Vojvodini in Slavoniji. Po najnovejši odredbi generalne direkcije državnih železnice je zmanjšan rok za natovarjanje in iztovarjanje blaga od 24 na 6 delovnih ur na postajah: Andrejevič, Brod, Brčko, Velika Kikinda, Veliki Bečkerek, Begej, Vinkovci, Vršac, Kovin, Kovin-Dunav, Novi Vrbas, Nova Palanka, Novi Sad, Pančevo, Senta, Stari Bečej in Sabac.

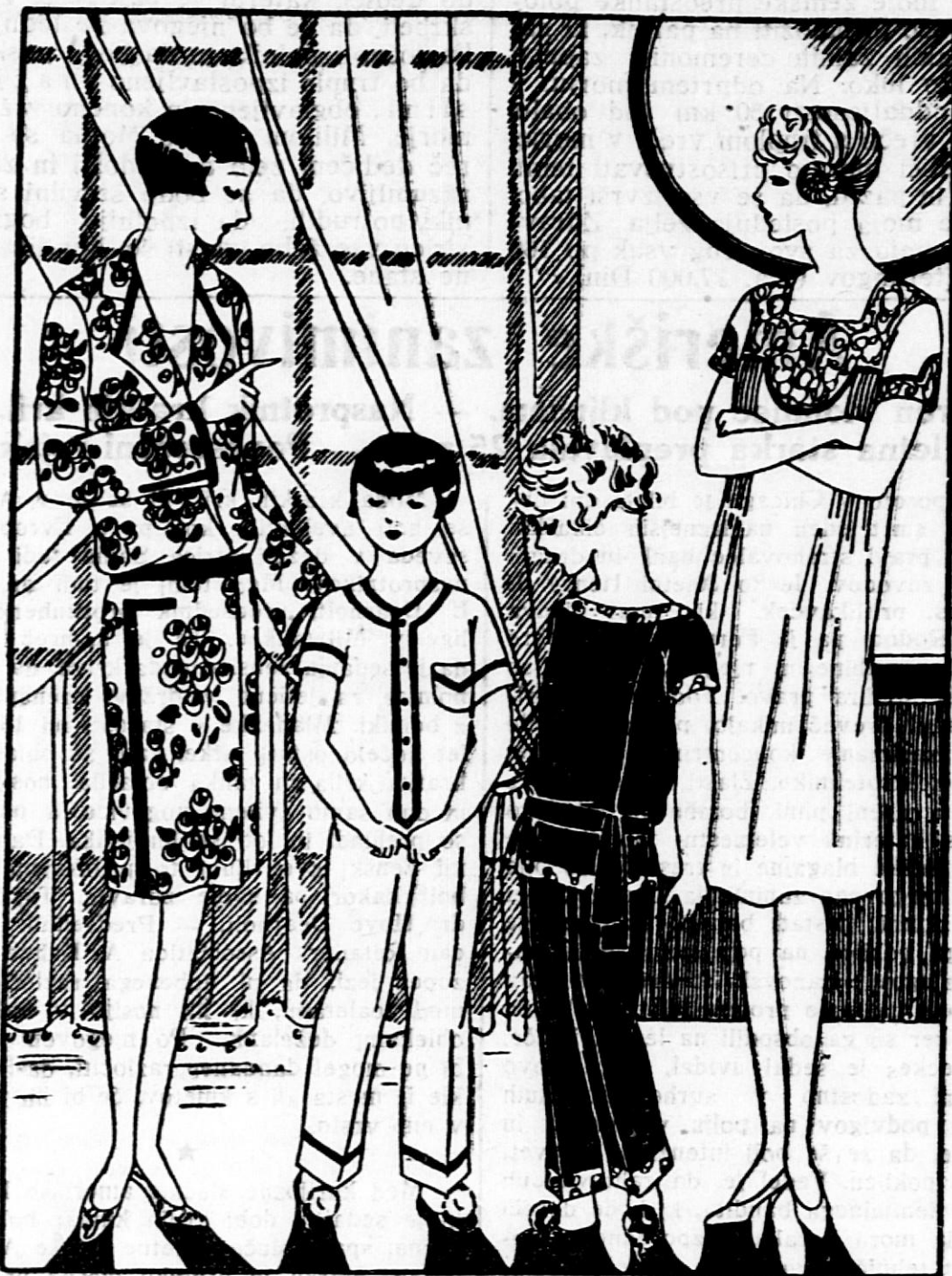
— Carinski dohodki od 10.—20. avgusta so znašali 52.834.638 Din. Od tega odpade na carinarstvo v Beogradu 12.985.600, v Zagrebu 14.807.325, v Novem Sadu 10.418.212, v Ljubljani 8.182.102, v Dubrovniku 3.261.101, v Skoplju 2.509.101 in v Splitu 1.161.148 Din. Od 1. aprila do 20. avgusta so znašali carinski dohodki 594.163.723 Din. V proračunu je bilo določeno za ta čas 656.677.772 Din tako, da znaša primanjiljaj 62.514.049 Din.

g. Mlekarstvo na letošnji »Pokrajinski razstavi« v Ljubljani. Ne le praktični mlekarji, ki predelavajo mleko v maslo in sir, marveč tudi lastniki mlekaric, odnosno odborniki mlekarških združenj so čisto trdno prepričani, da so njihovi mlečni izdelki najboljši. Le s kakovostnimi tekmami na razstavah je mogoče tako čisto povsem zmazna pripravljanja uspešno ovreči in otrobiti izdelkov drugih domačih ali tudi inozemskih na svetovnem trgu že vpoljanih mlekaric ter odloči smerice sprememb v svoji izdelovalni tehniki. Vsaka šola pa neka stane. Udeleževalci se razstav bodisi kot sodelujoči, bodisi kot gledalci, je moralna dolžnost vsakega posameznika, ki se bavi z mlekarstvom. Razstava predstavlja največjo in posebej še za mlekarstvo praktilna in kmata najboljše šolo. Zato vsi mlekarji na obisk v Ljubljano od 17.—26. septembra 1927.

— Vinarstvo in kletarstvo bo na letošnji Pokrajinski razstavi polno prišlo na svoj račun. Razstavljena bodo najboljša sorta vina, poleg tega pa tudi razni kletarski aparati in pripomočki za čiščenje vina, za merjenje sladkorja, alkohola in kisline v moštu in vinu, naprave za vpenjanje sodov, razne grozdne stiskalnice, mreže za rebanje, kipeve vehe, sterilizatorji za ohranjenje zdravega vina itd. Vsak naš vinar, grozdničar in kletar ima toraj vzroka dovolj, da si ogleda razstavo.

— Dobave. Direkcija državnih železnice v Ljubljani sprejema od 8. septembra t. l. ponudbe glede dobave 800 kg žrnice; do 13. septembra t. l. pa glede dobave barv, lakov in prozornih šip. Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem oddelku v direktoratu. — Direkcija državnega rudnika v Breži sprejema do 10. septembra t. l. ponudbe glede dobave 500 kg tovrstne masti, 2000 kg strojnega olja; do 12. septembra t. l. pa glede dobave 10.000 kg ovna.

--- Moda ---

Ljubki vzorci dekliskih in detskih oblek.

Suženstvo iz ljubezni

Pri obravnavi proti Nelly Grosa vescu, ki je umorila svojega moža, se je govorilo mnogo o tem, kako je ekscentrična žena svojega moža zasušila. Brez nje se skoraj ni smel ganiti z doma. Priče so pripovedovale, da se je pustil igralec od žene popolnoma terozirizirati. Psihijatri so pa izpovedali, da je bila Nelly bolj možke zelo energična, dočim je bil njen mož ženske, pasivne narave. Samo tako se da razlagati, da je tako dolgo mirno prenašal suženstvo.

Taki primeri v zakonskem življenju niso redki. Zlasti med intelektualci, med učenjaki, umetniki itd. vidimo zelo mnogo pasivnih. Ož. Zanimivo bi bilo ugotoviti, kaj je temu vzrok. Morda je kriva vzgoja sinčkov v bolj širih rodbinah ali pa visoka stopnja izobrazbe. Moški mora imeti v svojem značaju neke barbarske poteze, ako ne postane suženj ženske. Te barbarske poteze pa pri kulturnih narodih, osobito med intelektualci polagoma izginejo. Kultura pospešuje v moških razvoj ženskih lastnosti in to bo menda vzrok, da mnogi moški tako hitro podležejo ženam. Razume se, da ne zasušijo takih moških najboljšje ženske. Rahločutna žena nikoli ne zasušijo svojega moža. Res je sicer, da ji mož v prvi ljubavi opojnosti podleže, toda žena, ki zasluži ime ženska, ne bo nikoli zlorabila prehodne moževe slabosti. Tudi ona je zaljubljena in zato brez moči proti silnemu čustvu, kakor mož. V takih primerih mož ne zasušijo žene, niti žena moža. Oba živita pod vplivom ljubezni, ki ju drži.

Samo sebične ženske znajo moža v tem odločilnem času zasušiti. Tretja oseba nikoli ne more uganiti, kako doseže žena svoj cilj. Včasih si pomaga s strastjo, včasih pa tudi z navado. Plemenitega, blagega moža žena najlaže podjarmi, ako zna napeti prave strune. Ženska, ki ima najmanj osebnega ponosa, ima največ izgledov na

zasušenje moža, kajti v blagem možu je mnogo viteškega. Na ta način se da tudi razlagati, zakaj obsedi toliko plemenitih, ljubkih devotok doma, dočim najdejo manj plemenita in čisto celo grda dekleta moža zelo lahko. Tudi v tej konkurenci zmaga močnejši — manj rahločutna in obzirna ženska.

Res je, da se moški ne puste zasušiti ženskam vedno iz ljubezni. Mnogo več je primerov, da mož sploh ni zaljubljen v ženo, pa se vendar da zasušiti. Zakaj. Največkrat samo zato, da ima doma mir. Ako bi ne ubogal žene kakor suženj, bi mu spremenila žena zakonsko življenje v pravi peklo. Zato se ji raje ukloni in jo uboga. Svet je zdaj poln takih copatnih junakov, čijih usoda je prej tragična kot smešna. Čim manj je žena izobražena, rahločutna in zaljubljena v moža, tem lažje doseže svoj cilj. Taki copatni junaki na tihem sicer preklinjajo svoje suženstvo, vendar se pa dobro počutijo v njem, kajti sicer bi ga ne prenašali vse življenje. Zato jih tudi ni treba preveč obžalovati. To so slabi značaji, malo abnormalno ustvarjeni moški.

Žena, ki da kaj na svojo čast, bi s takim možem ne mogla živeti. Njegov slabost bi se ji sčasoma pristudila. Zasušeni mož navadno ženi ni zvest. Ker se pa žene boji, ji na vsakem koraku laže. Za vse na svetu ne spravite iz njega iskrene moške besede. Igra komedijo in laže kakor slabotna, neznajčna ženska. Svojo laž opravičuje z obzirnostjo napram varani ženi. Nekaterim moškim se lahko laže vse življenje, toda žene, ki bi hodila z zvezanimi očmi do smrti, ni na svetu. Vsaka ženska ima svoj instinkt, ki je nikoli ne vara. In tako pride do tragedije tam, kjer se žena ne zna pravočasno iznebiti poligamičnega, pustolovsko razpoloženega slabika.

Daruite za spomenik kralju Petru Osvoboditelju!

Lucio d' Ambra:

Čudežna omara

Dajajoč mi v našem malo stanovanje, mi je gospodinja rekla: — Izjemoma vam dovolim, da sprejmete v njem svojo prijateljico, ker vas poznam in ker mi zagotavljate, da ostane ona stalno ena in ista in da je poštena dekle.

Jaz pa, ker me je o vsem obvestil posredovalec, sem ji odvrnil:

— Meni pa je znano, da se daje to stanovanje v najem prav za namen, za katerega je meni potrebno. Sicer pa je pripravljeno in opremljeno, kakor se vidi, za to svrhu. Ali ni to stanovanje, v katerem je Giacomo Allori sprejemal — tajno, da ne bi izvedela njegova žena — svoje najstrastnejše oboževalke?

— Prosim, ne oboževalke — me je popravila gospodinja. — Sprejemal je samo eno oboževalko, vedno eno in isto, ki je tri leta prihajala točno dvakrat na dan.

— Ohoho! Dvakrat na dan! Giacomo Allori je velik romanopisec, ki ga vse pozna. In prav v tistem trenutku sem iz male potne torbe, ki sem jo prinesel s seboj, izvel ob enem s cvetlicami in slaščicami, dva, tri Allorijeve romane, v namenu, da si skrajšam z njimi čas do prihoda drage mi Albertine, ki, najbrž, ne prihaja točno na se-

stanke, kakor ne ostale ženske.

Albertina pa je bila, nasprotno, zelo točna ženska. Jedva sem se bil zleknil na divan in odprl eno Allorijevih knjig, že se je okrenil v ključavnici ključ, ki sem ji ga bil dal prejšnji večer in v sobo je planila ona in me obsula s pravo ploho poljubov. Ko me je do sita poljubila, je snela klobuk in zagledala naslov knjige in piščevo ime.

— Allori! je vzkliknila. — Ti še čitaš Allorija, kaj? Ž njim je že konec, ni več v modi, postal je prava karijatida... Kot književnika ga smatram za ničvrednega.

— In kot človeka? sem vprašal. — Kot človeka ga poznam samo na videz! je odgovorila Albertina. — Ali do volj mi je bilo, da sem ga videla oddaleč in ga smatrala za zelo antipatičnega.

— Vendar pa pravijo, sem rekel, — da so ga ženske strastno oboževale. — Mogoče, je odgovorila Albertina, — okusi so različni.

— Ravno kar pa, — sem pristavil — mi je pripovedovala moja gospodinja, kako je v to-le stanovanje prihajala k Alloriju skozi tri leta, vsak dan, neka ženska, ki ga je naravnost oboževala. — Revica! Človeku bi se kar smilila, je zamrmrala kislega obraza Albertina.

— Kaj nočeš tudi ti, sem ji rekel, — prihajati semkaj vsaj tri leta, dvakrat na dan, obožavat me?

Recept za zakonsko srečo

Zakon je velik in važen kompromis med moškim in žensko, ki hočeta deliti v življenju vse sladkosti in bridkosti. Kdor ni sposoben za tak kompromis, naj ne sklepa zakona, ker bo uničil sebe in svojo boljšo, odnosno slabšo polovico. O zakonu pravijo, da je zelo čudna institucija. Kdor je izven njega, sili vanj, kdor je pa v njem, sili ven. Svojega zdravnika išče zakonsko življenje navadno med juristi, toda pokliče ga šele k smrtni postelji. Odvetniki in sodniki vedo največ povedati o zakonskem jarmu in bi lahko dali zakoncem največ praktičnih nasvetov.

V Chicagu je izdal sodnik Burchie na temelju svojih izkušenj brošuro, obsegajočo mnogo pametnih nasvetov mladim zakoncem. Prvi del brošure se nanaša na ženske. Burchie pravi:

— Ako se pripravite z možem, ga potolažite najlaže na ta način, da priznate, da nimate prav niti v slučaju, da imate prav. Z možem se nikar ne prepirajte. Iz prve žaljive besede izvira vsa zakonska nesreča. Žena ne sme zvečer nikoli zaspati, ako se ni poprej pomirila z možem. Ako je vaš mož bogat, pazite na to, da bodo vaše oblike vedno elegantne. Če je pa mož siromašen, mu nikar ne grenite življenja s pretiranimi zahtevami. Ne razmetajte denarja. Določite mesečni znesek, ki je neobhodno potreben za tekoče izdatke. Recite možu, da je najboljši mož na svetu in kmalu postane res najboljši.

Drugi del brošure je namenjen zakonskim možem. Burchie jim daje naslednje nasvete:

— Ako nimate prav, priznajte svojo zmoto. To je čisto neprijetno premagovanje samega sebe, ki se pa vedno bogato poplača. Ne godrnjajte vpričo žene in ne dopustite, da bi šla žena spat slabe volje. Nudite ženi čim več razvedrila in zabave, da more pozabiti na skrb in neprijetnost v gospodinjstvu. Čim večkrat spremljate ženo, tem bolj jo priklenete nase. Navadite se biti tudi z ženo kavalir in ji delati komplimente, kakor jih delate drugim

Svilene nogavice očaravajo!

Zenski svet je že od nekdaj hrepenel za vsem, kar je lepega, tako tudi n. pr. za lepe nogavice. Ali prejšnje nošenje svilnenih nogavic je bilo mnogim prikrašeno, ker se še ni poznalo sredstvo, s katerim bi se moglo tako občutljivo svilo neškodljivo odprati.

Sele potom iznajdba »Luxa« e postalo nošenje svilnenih nogavic popolnoma enostavno, tako da si jih danes lahko vsakdo nabavi in ohrani v prvotnem stanju.

Perite torej Vaše nogavice samo z Luxom, ker je namreč sestavina istega neškodljiva svili.

Pravi »Lux« se dobi samo v zaprtih zavojih — nikoli drugače. Pazite na to pri nakupu!

damam. To vas nič ne stane, vaša žena pa mnogo pridobi, ker postane skrbnejša mati, boljša gospodinja in duhovitejša družica.

Ruth Vavpotičeva o svoji turneji

Nашa plesna umetnica je prepotovala na svoji turneji vso Španijo. — Kaj pripoveduje o svojih vtisih.

Ruth Vavpotičeva je še mlada naša plesna umetnica, ki nastopa v večjih kulturnih središčih inozemstva in tako častno zastopa naš narod pred drugimi kulturnimi narodi. Še otrok je bila, ko je že sodelovala pri baletu v ljubljanski operi. Že v zgodnji mladosti je kazala veliko nadarjenost, ki ji je pripomogla, da je danes ena najbolj iskanih mladih umetnic Gončarove in Igorove plesne šole v Parizu. Naša javnost v Parizu je bila po časopisih več ali manj obveščena, da Ruth Vavpotičeva uspešno gostuje na veliki turneji po vseh večjih mestih Španije.

Te dni se je k naši mladi plesni umetnici napotil tudi naš urednik, da bi zvedel od umetnice same, kako se je počutila na dolgi turneji po legendarni Španiji, kakšni so njeni načrti za bodočnost itd. Gospodična Ruth je našega urednika sprejela na svojem stanovanju na Starem trgu. Sprejemni salon takoj pove, da se nahajaš med umetniki. Stene so bogato okrašene večinoma s slikami, ki so delo očeta Ruth Vavpotičeve, našega znanega salonskega slikarja g. Vavpotiča. Na desno, ko vstopiš, gleda resno pred se z zeleno pahljico v roki hčerka Ruth skoraj v naravni velikosti, na levo pa sin Bruno, tudi v naravni velikosti. Obe sliki je slikal g. Vavpotič. Nekaj portretov je razstavljenih naokoli in mnogo manjših slikic in figur.

— Kako ste se odločili za veliko turnejo po Španiji?

— Težko sem se odločila. Bila sem ravno v plesni šoli Gončarove. Dne 4. januarja t. l. je neki španski impresarij iskal v našem gledališču dve plesalki. Izbral je mene in res sem se težko odločila zapustiti šolo v Parizu. Končno sem se pridružila plesni družbi »Korobok«, ki je tedaj štela 25 članov. Potovali smo po vseh večjih me-

stih severne Španije. Najlepsi spomin imam iz San Sebastijana. Tam mi je sloviti slikar Julian Fortunato poslal po plesnem nastopu lastnoročno slikane najzanimivejše poze iz mojega plesnega programa. Prav dobro me je pogodil. V Madridu nam je čestital sam kralj s svojo mnogočestovito družino. Razgovarjal se je še posebej z menoj in bil mnenja, da sem gotovo že v zgodnji mladosti začela plesati, da sem dosegla tako gibčnost.

Saragosa je lepo mesto. Tam so rože doma. Zelo mi je bilo všeč tudi ob morju v Corunja in Vigo. Tam je vse belo. Hiše pa obstojajo iz samih balkončkov. V Vigo smo se seznanili z nekim bogatim Špancem, ki je ob enem honorarni češkoslovaški konzul. Razkazoval nam je svoje tovarne in bil z nami nad vse priazen. Sploh se mi zdi, da so Španci galantnejši od Francozov.

Nato smo nastopili še v gledališču »Coliseum« v Barceloni in v Reusu. V Reusu sem se od družbe ločila. Impresarij me kar ni hotel pustiti nazaj v Pariz. Toda štiri in polmesečna turneja me je izčrpala, ker sem sama izvajala doberšen del programa. Odpotovala sem v Pariz v šolo. Tam sem našla Nikitino, ki je bila tudi že v Ljubljani in se je prav rada in prijetno spominjala. V Parizu sem kmalu dobila nov angažma za letovišče Annecy blizu Švice. Plesala sem v Annecyju z lepim uspehom 14 dni.

— Kaj vam je bilo na turneji po Španiji najbolj všeč?

— Lepa gledališča imajo tam. V Madridu je pa gledališče »Palacio della Musica« tako lepo, da bi radi njega kar tam ostala. Tudi španski plesi so mi izredno ugajali. S kastanjetami pleše na Španskem mlado in staro. Seveda sem jih tudi jaz hitro kupila in se navadila z njimi plesati.

naj storim. Na oni strani, na stopnicah, čaka Salvi. Tu, v sobi, čakam jaz. Albertina pa, kaj počne ona? Spomnil sem se končno nje, ki je morala čakati v drugi sobi, kraj postelje, kjer sem jo bil pustil. Ko pa sem se okrenil, nje ni bilo več tam. Začel sem jo iskati. Ni je. Izginila je, ka-li? Kam neki je odšla? In kako? Stanovanje ni imelo drugega izhoda razen onega na stopnice, na katerih je Salvi. Salvi, ki je še kar naprej trkal.

— Roberto... Odprl!... Jas sem... Salvi!

Nenadoma sem zagledal odprto omaro z ogledalom, ki je bila prej zaprta. Odprta so bila ne samo njena vrata, ampak tudi druga, neka vrata na dnu. Za temi vrati pa so bila še neka, tudi odprta vrata, ki so vodila na stopnice, meni neznane.

Razumel sem. Silvijeva žena je bila rešena. Kakšno božansko navdihnjenje ji je svetovalo, kaj ima storiti? Kako je v tej omari, koje skrivnost mi je gospodinja pozabila pojasniti, našla pot za svojo rešitev? Bilo kakor mu drago, zaprl sem zopet vsa ta razna vrata. Zdaj sem bil popolnoma miren. Albertina je bila, brez dvoma, že na ulici. Odprl sem torej, smeje se, vrata njenemu možu.

— Ti tukaj, kaj? Glej ga no!... Kako si neki izvedel, da tu stanujem? Salvi se samo nasmeje in mi pokazuje potem neko pismo.

Gospodična Ruth je med tem vstala in s kastanjetama v roki zaplesala nekaj španjolskih motivov.

— Vidite, tako plešejo Španjolke s kastanjetami. Tudi meni so všeč.

— Pa vendar nas ne nameravate zopet zapustiti?

— V ponedeljek že odpotujem v Lizbono, tja, kjer so večne revolucije. Sem že angažirana za mesec dni. Potem pa zopet v šolo k Igorovi v Pariz.

— Kaj pa na Ljubljano, ste popolnoma pozabili?

— Nisem pozabila. Poleti drugo leto se vrnem v Ljubljano v našo opero, če bog dā in sreča junaška.

Večerne toalete

Večerne toalete so sestavljene iz večih delov. Največkrat je to prava toaleta, čez katero se nosi lahka halja iz istega blaga in po kroju prilagoden toaleti. V splošnem se o večernih toaletah ne da povedati mnogo novega. — Krila so ostala nabrana in nagubana, celotni vtis je izredno dekorativen. Za prehodno dobo priporoča moda belo, temnozeleno in črno barvo. Plašči so svetli, toda samo če ni cape iz kožuhovaline ali če se ne nosi poletni s kožuhovalino obrobjeni plašč. Vsaka večerna toaleta je modni izum zase. Često je prilagoden postavni dame, ki jo nosi tako, da enaka obleka mnogo izgubi, ako jo obleče druga dama. Mnogo se kombinirajo pri večernih toaletah barve, bodisi beli in črni krep, saten ali črne čipke z roza, odnosno zelenkasto podlogo.

Pas je ostal kakor je bil. Pogosto pa ne sega docela okrog pasu, marveč je samo označen v obliki velike kokarde. Namesto priljubljene rože vidimo na rami čisto vihrajoči trak, pritrjen z briljantno zaponko. Za okraske večernih toalet se rabijo še vedno koralde in razni beli blesteči kamenčki. — Tudi čipke igrajo pri okrasnih važno vlogo. Navadno je obrobjeno s čipkami krilo. Čez toaleto brez rokavov se nosi pogosto bolero z rokami, ki omogoči nositi večerno toaleto tudi popoldne. Bolero je iz istega blaga ter v pasu in na rokavih enako okrašen.

— Anonimno pismo... Poglej: Čas in naslov. Jamčijo mi, da zalotim pri tebi moje ženo. Zdaj pa vidim, da si sam.

In potem je Salvi sedel in nadaljeval — To je že drugič, več, da zbija jo z menoj šale... Lansko leto, pomislil... Tedaj je bil velik prijatelj naše hiše neki znameniti romanopisec, ki ga gotovo poznaš: Giacomo Allori. In pisali so mi o istem stanovanju, v katerem si zdaj ti. In kakor glede tebe so mi rekli: »Tu boš zasačil svojo ženo...« In zato sem prišel k njemu, kakor zdaj k tebi. In našel sem samo Allorija, kakor zdaj tebe.

In Salvi mi je priporočil:

— Ampak molči, prosim te... kajti, Bog varuj, da bi izvedela Albertina, da sem dvakrat, brez vsakega poudara, sumil o njeni zvestobi...

Albertina prihaja slejkoprej po dvakrat na dan v moje malo stanovanje. In neprestano mi govori: — Moja prva in edina ljubezen... Prisega mi, da je prišel Allori v njeno hišo samo dvakrat ali trikrat v celi zimi... Tako, da se ga jedva spominja. In trdi, da je prišla na misel glede omare z božjo pomočjo. Odprla jo je, da se skrije v nji in je, na svoje največje začudenje, našla izhod, po katerem se je rešila.

Jaz se hlinim, da ji verujem. Napram ženskam je vedno bolje tako ravnati.

„St. Raphael“ izgubljen?

Angleški prekoceanski letalci delili tragično usodo Nungesserja in Colija? — Nobenih vesti o angleškem letalu. — Viharji nad oceanom.

V vsej Angliji vlada mrzlično razburjenje. O »St. Raphaelu«, angleškem dvokrilniku, ki je startal pred 60 urami k prekoceanskemu poletu iz Anglije v Kanado, že 40 ur ni nobenih pozitivnih vesti. Strahoma se sprašuje vsa angleška javnost, da li niso smeli letalci zaglavili in delili tragično usodo Francozov Nungesserja in Colija.

Včeraj se je sicer razširila vest, da so ob zapadni kanadski obali opazili letalo, o katerem pa nihče ne ve točno povedati kakšno je bilo in kateri državi pripada. Ta vest je navdala Angleže z novim upanjem, ker ni izključeno, da sta letalca poletela v zapadni smeri. Vse upanje pa se je razblinilo v nič, ko je Reuterjev urad demantiral vest, da se je letalo pojavilo nad kanadsko obalo.

Včeraj zjutraj so londonske in druge angleške brzojavne postaje sprejele vest kanadskega ministrstva za zračno plovbo, da sta letalca Hamilton in Minchin radi pomanjkanja bencina prispela 700 milj. vzhodno od Quebeca. To je bila zadnja, sicer nepotrjena vest o usodi »St. Raphaela«.

Včerajšnji londonski dnevniki že računajo z dejstvom in so večinoma mnenja, da se je prekoceanski polet obeh Angležev ponesrečil. Listi povdarjajo, da ima letalo samo za 40 ur goriva s seboj in da je avijon smatrali za izgubljen v slučaju, da ni letalcem uspelo kje za silo pristati. Edina možnost je, da sta pristala na Novi Fundlandski.

Kakor smo že poročali včeraj, sta tudi francoska letalca Givon in Corty včeraj zjutraj startala z letališča Le Bourget pri Parizu k prekoceanskemu poletu. Njun polet ni uspel in se je »Modra ptica«, ki s svojim imenom spomi-

nja na Nungesserjevo in Colijevo letalo »Bela ptica«, po triurnem poletu vrnila nazaj na letališče.

»Modra ptica« je letalo tipa »Farman«. Opremljeno je z dvema motorjema po 500 konjskih sil ter je težko 4000 kilogramov. S seboj lahko vzame 9600 litrov bencina. Povprečna hitrost aeroplana znaša 140 km na uro. Njegov akcijski radij znaša 7000 kilometrov, letalo lahko ostane v zraku polnih 60 ur.

Zdi se, da je ocean v smeri Evropa-Amerika nepremagljiv. Vsi dosedanja poizkusi, preleteti ocean v tej smeri, so se ponesrečili. Najprej sta zaglavila Francoza Nungesser in Coli, ki sta svojo smelost plačala z življenjem; ponesrečil se je tudi polet nemških letal »Evropa« in »Bremen«, a o letalu »St. Raphael« dosedaj ni sledu. V gigantski borbi za polet preko oceana so sedaj tekmovali sinovi treh narodov: Francozi, Nemci in Angleži, toda nihče ni došel na cilj, nihče ni svojemu narodu prabil slave prvega uspeha prekoceanskega poleta v smeri Evropa — Amerika. To dokazuje, da je polet preko oceana v tej smeri mnogo težavnejši in napornejši, kakor iz Amerike v Evropo. Znano je, da se imajo evropski letalci boriti s hudim protivetrom, na drugi strani pa je morda res, da konstrukcija evropskih letal ne dosega ameriške. Sicer je res, da so stroji evropskih letal popolnoma enakovredni ameriškim, kar je pokazal vztrajnostni polet Nemcev Edzarda in Ristića, zdi se pa, da letala niso tako odporna kakor ameriška. Gotovo pa bo najbližja bodočnost pokazala, da-li evropsko letalstvo zaostaja za ameriškim ali ne.

Kamenje pada, pa nikogar ne rani

V vasi Koterbach na Slovaškem je padalo na ljudi kamenje, pa ni nikogar ranilo. — Zdravnik dr. Šimsa pravi, da je to podzavestno delo človeške duševnosti.

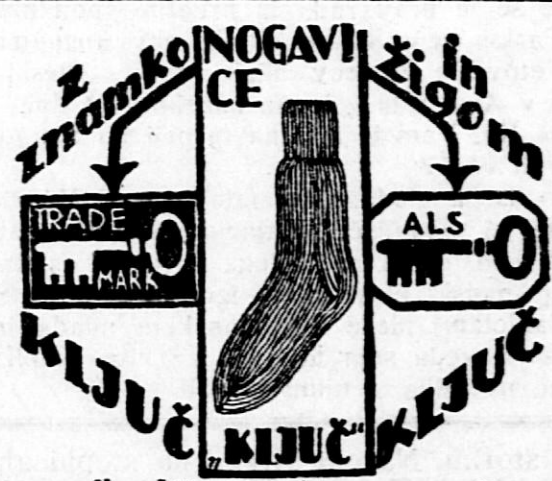
Koncem avgusta so slovaški in za njimi tudi češki listi priobčili senzacionalno vest, da je padalo v vasi Koterbach na Slovaškem na vaščane kamenje, ne da bi koga ranilo. Potem je padal denar in drugi predmeti. Najprej se je pojavil ta čudež v rodbini kmeta Kosanyja. Senzacionalna vest je sprejela večina vaščanov z ironičnimi opazkami, češ, da brije nekdo norca. Nekateri so mislili, da straši, drugi so pa pripisovali zagonetne pojave sugestiji. Vesti o padajočih kamnih so vzbudile pozornost prasknega zdravnika dr. Šimsa, ki je takoj odpotoval v Koterbach, da se prepriča, kaj se tam godi. O svojih opazovanjih je napisal v »Češkem Slovu« daljše poročilo, v katerem pravi, da so listi poročali točno in da je vse res.

Prvič je padalo kamenje od zadaj. Študent Kossany je lovil s pastirjem Tiborom v bližnjem potoku postrvi. Naenkrat je padel med nju kamen, ki je zadel pastirja v nogo. Drugi kamen je zadel drevo. Mladeniča sta se začudeno ozirala, toda nikjer ni bilo videti žive duše. Pobraba sta plen in jo naglo odkurila domov. Toda vsi pot je letelo za njima kamenje. Vsa prestrašena sta zbežala spetoma v neko gostilno, kjer sta pripovedovala, da ju nekdo preganja s kamenjem in da nista nikogar opazila. V gostilni so ju potolažili in kmalu sta se napotila proti domu. Komaj sta pa zavila na stezo čez polje, je začelo kamenje zopet leteti za njima. Vrnila sta se v gostilno in naročila steklenico piva. Naenkrat je prihrčal skozi okno kamen in razbil oba kozarca. Vest o zagonetnem metalcu kamenja je spravila na noge vso okolico. Preiskali so vse kotičke, toda vse trud je bil zaman. Proti večeru so spremili dečka domov. Spotoma je zopet letelo za njima kamenje. Naposled se je razburjenje pleglo in noč je minila mirno.

Drugi dan se je znova začelo. Od časa do časa je padel na tega ali onega vaščana kamen, ne da bi ga ranil. Ko

je pa padel kamen na tla, je odmevalo, kakor da je težak. Ljudje so pobirali te skrivnostne kamne in se prepričali, da se prav nič ne razlikujejo od navadnih, samo topli so bili. Kamenje je letelo tudi v zaprte izbe, ne da bi kaj razbilo ali poškodovalo. V neki hiši je priletel kamen skozi strop, a na strehi se ni poznalo, da bi jo bil prebil.

Dr. Štursa pravi, da ne gre za strahove ali vizijo, marveč za golo dejstvo. Kamenje ni padalo po fizikalnih zakonih o privlačnosti zemlje. Po njegovem mnenju deluje pri tem psihična sila nekega medija, ki meče kamenje podzavestno. Dr. Šimsa je zadevo s kamenjem natančno proučil in prišel do zaključka, da je to tipični pojav okultizma, ki točno odgovarja sličnim pojavom v drugih državah. Dokazano je, da je kamenje padalo na ljudi, ne da bi koga ranilo in da je bilo po padcu na zemljo toplo. Okultna sila je metala kamenje pred očmi radovednih vaščanov. Ta pojav je v zvezi z nevidnim občevanjem dveh duš in ker gre za izrazito psihični proces, si znanost ne more pomagati drugače nego da prizna to, kar je.

najboljše, najtrpežnejše, zato največje

J. Suchy:

O Klunovi Neži in o marsičem

Klunova Neža! Kdo je ne pozna? — Sicer se kliče prav za prav Mica, pa ker jo je svojčas neki ljubljanski dnevnik prekrstil v Nežo, se od tedaj imenuje Neža Klun. Od ranega jutra do pozne noči je na nogah, neumorna, neznana, posebej priljubljena pridnost. Samo ob ponedeljkih je zarana že v franciskanški cerkvi. Pa se je nekdanje zgodilo, da je ravno na ponedeljek sv. Hermandad zaplenil »Avtonomista«. Po vseh kavarah in oštarjih so že izvršili inkvizicijo, kar se naenkrat prikaže Neža: »Avtonomist! Čuk na palci! Interesante Blatt! Takrat je, kakor Neža pravi, zaslužila lep denar. Imela je namreč cel kup »Avtonomista«, ki so ga drugje konfiscirali. In še danes je ponosna na ta svoj čin. »I, zakaj pa cenzura ne hodi k masli!« zaključuje svoj dotični sermon.

Neža Klun je skratka razpečevalka časopisov, ima tozadevno dovoljenje, ali kakor pravi, koncesijo, je vedno lačna in trudna, trudna, da prosi: »Oh, dajte no kupit kak časopis, da ga ne bom tako težko nosila,« ter je več ali

manj priljubljena pri gostih in gostilničarjih.

Samo eden teh gospodov ji baje ne da miru. Dnevno mi toži Neža, kako ji nagaja in jo podi iz svojih lokalov. Celo sifonov tuš je baje že dobila. O, na tega gospoda je Neža zelo huda in mu ne želi ničesar dobrega. Pa naj bo potolažena. Bo že enkrat bolje, če ne na tem, pa na onem svetu.

In tako preidem preko Neže do ljubljanskih penatov in bohemo. Da imajo prvoimenovani svoj sedež v Ljubljani, o tem svedoči njihov podpis na spominski plošči pri »Figovcu«. O ekzistenci boheme se pa prepričam, če posetim ob večernih urah prikupni lokalček pri »Mucu«.

Penatje se rekrutirajo iz prominenov: profesorjev, pisateljev, pesnikov, kritikov in skladateljev. Zbornoje navadno pri »Slonu«, sem ter tja pa tudi pri »Figovcu« in »Kolovratu«. Razvrščajo se v dve kategoriji: v predavajoče, odnosno pripovedujoče in v poslušajoče, odnosno kontemplajoče. Prvi se podrazvrščajo zopet v take, ki so že precej stvari napisali in obelodanili ter v take, ki še niso dali »fige od sebe«.

Bohema — v tem nazivu je imatrikulirana druga kategorija penatov in

„Bü“ brzojavke v Nemčiji

Evropa se modernizira na vseh poljih in danes že ne zaostaja mnogo za Ameriko, ki slovi kot dežela napredka. Da so na avstrijskih železnikah uvedli radio, je že stara stvar. Bolj zanimivo je dejstvo, da je avstrijska pošta uprava uvedla dalekosežne reforme. Tako sme n. pr. gospodična pri telefonu zjutraj zbuditi naročnika; po njegovi želji lahko namesto njega opravi telefonske pogovore, informira ga mora o najnovejših dogodkih, v kolikor niso uradna tajnost in stori mu mora vsakovrstne usluge. Za to plača naročnik še posebno pristojbino.

Pa tudi v Nemčiji so prišli na originalno idejo. Najprej so uvedli brzojavne čestitke. Je to že tiskana brzojavka, čestitka za god, rojstni dan ali napredovanje itd., na katero pošiljatelj samo napiše svoje ime in je lahko prepičan, da jo bo oseba, kateri je čestital, prejela tekom pol ure, tudi če biva v najbolj oddaljenem obsejnim kraju Nemčije. Sedaj pa nameravajo uvesti nove brzojavke z označbo »bü«. Bü je kratica za buket in torej pomeni šopek cvetja. Pošiljatelj zahteva na pošti brzojavko »bü«, plača ceno za šopek in 1 marko za posebne stroške. Pošta brzojavko kamor pač naročnik želi, tu pa posebni sel preskrbi šopek in ga ponesi določeni osebi. Zaenkrat »bü« brzojavke še niso v prometu, ker pa je predlog umesten, je verjetno, da bo prodrl. Če bo pošta te brzojavke uveljavila, potem pač ni daleč čas, ko bo mogoče vsa darila pošiljati brzojavnim potom.

Neverjeten strah pred navidezno smrtjo

Strah pred smrtjo je prirojen vsakemu človeku, a še bolj menda strah pred doždevno ali navidezno smrtjo. Živ pokopan, brr... to pač ni prijetno. Že misel sama navdaja človeka z grozo. Nikjer pa menda ni tako razširjen strah pred navidezno smrtjo, kakor v Angliji. O tem priča dejstvo, da je tam ustanovljena cela liga za pobijanje navidezne smrti. Liga šteje okoli 20.000 članov, med katerimi se nahajajo pristaši vseh slojev, od priprostega delavca do samega ministrskega predstnika. Znano je tudi, da se nikjer ne pečajo toliko z navidezno smrtjo, kakor baš v Angliji.

Tako je nedavno neki londonski lekarnar konstruiral aparat, ki nastop prave smrti popolnoma točno registrira in je baje popolnoma zanesljiv. No, kljub temu strah pred navidezno smrtjo v Angliji ni nič manjši nego je bil doslej.

Zadosten dokaz o tem nudi oporoka bogatega londonskega tvojničarja Jamesa Motha, ki je te dni preminul v svoji vili pri Londonu. Ko so eno uro po smrti odprli pokojnikovo oporoko — taka je bila namreč zadnja želja Jamesa Motha — je vso javnost presenetila njena vsebina. Oporoka vsebuje poleg raznih določb glede razdelitve imetja in denarja tudi določila o pogrebu in pokopu. Milijonarjeva oporoka je balna in spada gotovo med raritete sedanjega doba.

»Čim umrem,« navaja milijonar v svoji oporoki, »pokličite k mrtvaški postelji 3 zdravnike. Naloga teh je, da z vsemi sredstvi, ki jih pozna znanost, ugotovijo, da-li nisem navidezno mrtev. Če jim uspe, da me zbuje in s tem dokažejo, da sem samo navidezno mrtev, dobe za svoj trud 10.000 angleških funtov. Šele ko so se popolnoma prepričali o nastopu smrti, je uveljaviti ostala določila moje oporoke. Določba 1.: Zdravnikom nalagam, da truplo postavijo vplivu pruske (hudičeve) kisline. Ta ukrep se mi zdi umesten, kajti navzlic streženju u zdravnikov je še vedno dana možnost, da so se zmotili ter da me živega pokopljejo.

Določba 2.: Tudi ta ukrep ne smatram za zadosten, četudi mi boste morda očitali, da sem norec. Zato stavim vsem trem zdravnikom še eno zahtevo. Truplo je treba obglaviti. To naj se protokolarno zapiše in izroči osebi, kateri je dana naloga, da izvede oporoko. V slučaju, da se moji dediči ne drže določb, odpadejo nadaljne določbe, tičoe se razdelitve mojega demob-

ženja, ki v tem slučaju v celoti pripade angleški državi zakladnici.

Določba 3.: Čim se truplo obglavi, je treba moje zemске preostanke položiti v vrečo in naložiti na parnik, ki naj brez vsakih žalnih ceremonij zapusti londonsko luko. Na odprtem morju, v priložni oddaljenosti 50 km od obale, je treba vrečo s truplom vreči v morje. Moji dediči morajo prisostvovati temu dejanju in paziti, da se vse izvrši tako, kakor je moja poslednja želja. Zdravnik prejmejo za svoj trud vsak po 100 funtov šterlingov (cca. 27.000 Din).«

Ameriške zanimivosti

Nevaren vlomilec pod ključem. — Nasprotnik kratkih kril. — 67letna starka preplavala 25 milj. — Ponesrečeni rojaki.

Pred poroto v Chicagu je bil te dni obsojen na smrt eden najdrzejših čikaških banditov, pravi strahovalec, bank in drugih denarnih zavodov. Je to 30letni Henry J. Fernekes, pritlikavec, ki meri jedva 1.48 m. Rodom pa je Fernekes iz dobre meščanske rodbine in njegovi roditelji so hoteli, da študira pravo. Toda pravo pritlikavka ni preveč mikalo, pač pa je bilo njegovo zanimanje koncentrirano na kemijo in elektrotehniko. Zlasti se je bavil s kemijo. Strupeni plini, bombe in tehnično orodje, s katerimi veleumestni vlomilci navrtavajo teke blagajne in tresorje, so bile predmet njegovega zanimanja. Jedva 20 let star je sklenil postati bandit. Hotel se je lotiti tega poklica na popolnoma drug način kot njegovi »stanovjski tovariši«. Njegov prvi napad na malo provincijalno banko pa ni uspel ter so ga obsodili na leto dni ječe.

Fernekes je sedaj uvidel, da njegovo znanje ni zadostno v svrhu nadaljnjih uspešnih podvigov na polju vlomilstva in sklenil je, da se bo bolj intenzivno posvetil svojemu poklicu. Vedel je, da zahteva duh časa od ženjalnega bandita, ki hoče doseči uspeh, da mora korakati vzporedno z modernim in tehnično znanostjo. V ječi je nadaljeval svoje študije. Zasnoval je skico novega tipa samokresa, čigar prednost obstoja v tem, da pok popolnoma zamre. Zadostno podkovan je po enem letu zapustil ječo in se nastanil v malem mestecu Pearl River. Tam je otvoril malo mehanično delavnico, ni pa bil to slučaj, da se je ta nahajala v neposredni bližini velikega bančnega poslopija. Iz svoje delavnice je namreč pritlikavec imel priložnost, da je zadostno preštrdal vso lego poslopija. Tekom štirih mesecev je iz svoje delavnice izkopal rov v smeri proti kletem banke, kjer so se nahajali veliki tresorji. Dasi se je za posel temeljito pripravil, je tudi to pot imel smolo. Vdrl je sicer v tresorje, pri poslopiju pa so ga presenetili trije nočni čuvari. Hladnokrvno je pritlikavec dva ustrelil, dočim je tretjega samo ranil. Navzlic temu je moral bežati brez plena.

Tako njegovi štirimesečni napori zopet niso rodili nobenega sadu.

Zagonetni roparski napad je ostal dolgo časa nepojasnilen, kajti nihče ni slutil zveze med napadom in malim mehanikom, ki je takorekó preko noči izgubil iz mesta. Prodaj je svoje podjetje, rekel je, da je bolan na pljučih in da mu zrak ne prija ter je izgubil brez sledu. S pomočjo daktiloskopije je policija kmalu ugotovila, da sta mali mehanik in smeli ropar ena in ista oseba.

Fernekes se je nato pojavil v Chicagu, tem gnezdu banditske sodegre in tihotapskih tolpe. Bil je ustanovitelj banditske tolpe, ki je radi svoje drznosti ter tehnične opremljenosti strahovala vse bankirje Chicaga. Po seriji lepih uspehov je pritlikavec zasnoval ženjalni načrt. Hotel je vdreti v enega največjih bančnih zavodov, čigar dnevni promet znaša več milijonov dolarjev, in banko oropati. Da izvede svoj načrt, je bilo potrebno v banko spraviti dve posodi, iz katerih bi uhajal amonjakov plin. Upal je, da bo s plinom omamil vse uslužbence, banditi pa bi, opremljeni z maskami, vdrl v banko in posel bi bil seveda lahek. Da točno prouči to stvar, je odšel Fernekes v knjižnico tehnične visoke šole ter zahteval knjigo o maskah zoper pline. Sluga dotičnega urada pa je v malem možu spoznal od policije zasledovanega in v časopisih že tolikokrat fotografiranega bandita in je obvestil policijo. Pol ure kasneje je bil pritlikavec na varnem. Če bo vrhovno sodišče potrdilo smrtno obsodbo, potem bo Henry Fernekes v najkrajšem času visel, kajti v Chicagu se ne poznajo električnega stola, marveč opravlja svoj posel krvnik.

Ubogí milijonar James Moth, ki je imel tak strah pred navidezno smrtjo, naj se potolaži. Naj bo uverjen, da to do dediči, katerih je baje več, že poskrbeli, da se bo njegova poslednja želja točno izpolnila in da bodo poskrbeli, da bo truplo izpostavljeno v raji kislini, obglavljeno in končno vrženo v morje. Milijoni James Motha so namreč dedičem zelo dobrodošli in zato je razumljivo, da se bodo številni sorodniki potrudili, da izpolnijo bogatemu stricu vse želje, zlasti se, ker jih to nič ne stane.

Moda kratkih kril, ki se je v Ameriki še bolj uveljavila kot pa v Evropi, ima seveda v deželi strica Sama tudi precej nasprotnikov. Med temi je tudi dr. Hoyer Dearholt, predsednik protituberkulozne lige v Milwaukee. Ta je namreč izjavil, da je sedanja ženska moda kriva, da so vse bolnice za letične v državi prenapolnjene z bolniki. Mladenke v starosti od 15 do 25 let hočejo ostati vitke, zato se oblačijo v kratka krila in tanka oblačila, nosijo leto in dan samo svilene nogavice, a posledica so prehladi in loti se jih jetrika. Dandanašnji ženski svet ljubi to prikrinkeno modo bolj kakor pa svoje zdravje. Tako torej dr. Hoyer Dearholt. — Predsednik American Retailers Association A. Kuhne pa se zopet jezi, da ni nobenega razločka več med toaletami, ki jih nosijo v mestih in oblekami deželanek. Po njegovem mnenju bi ne mogel dandanes razločiti, da-li je dekle iz mesta ali s kmetov, če bi jih postavil v eno vrsto.

Med kuriozne slučaje ameriške kronike, ki je sedaj v dobi kliš kumar boli suhoparna, spada slučaj 67letne starke Ane Van Skike. Starka je pretekli mesec proslavila svoj 67letni rojstni dan in sicer na prav originalen način. Preplavala je 25 milj. dolgo progó. Kakor poročajo listi, se je starčka naučila plavati pred osmimi leti in je prvo leto zmogla samo eno miljo. Z marljivim treningom pa je danes v stanju, da preplava tudi 30 milj. Zanimivo je, da starka vsako leto svoj god proslavi na sličan način.

V Chicagu je moral pred sodnika mož, ki je kršil prohibicijsko postavó. Doma je imel namreč »kotiček« in je kahal zganje. Prohibicijski agenti so iztaknili njegov brológ in mož je moral, dasi nerad, pred sodišče. Tam je rekel: »Strela lahko trešči v mojo hišo, sneg in dež lahko pada v njo, vihar lahko pihá skozi njo, toda brez mojega dovoljenja ne sme stopiti niti g. predsednik vanjo.« »To je mogoče res,« ga je prekinil sodnik, »toda pozabili ste, da predsednik v primeri s prohibicijskim agentom ni nič in zato boste plačali 50 dolarjev globe.«

V Calumetu, državi Michigan, se je pretekli mesec v tamošnjem rudniku dogodila težka nesreča. Čije žrtve so postali trije naši rojaki. V rudniku je namreč eksplodiral plin, pri čemur je bil rojak Štefan Laknar ubit, Slovenca Josip Weis in Jakob Mihelič pa sta bila s težkimi opeklinami prepeljana v bolnico. Pokojni Laknar je bil star šele 30 let.

Formula za večno mladost

Prof. Francisco X. Tobar z Washingtona univerze v St. Louisu je našel bane v stari vseučiliški knjižnici v Louvainu v Belgiji starinski latinski rokopis z receptom, kako si lahko ohranimo večno mladost. V rokopisu je rečeno:

— Vidim, kako se bliža dan, ko bo mogoče svetu dokazati, da se lahko otrese vseh skrbi in nadlog, ki jih naprti človeku starost. To ni naloga zdravnikov. To je vprašanje izpolnjevanja zapovedi matere narave v večjo logiko kot smo jih izpolnjevali skozi dolga stoletja. Prof. Tobar išče zdaj človeka z izvestnimi fizičnimi lastnostmi, da preizkusi na njem v rokopisu navedene nasvete. Pregledal je že 1600 ljudi, večinoma svojih učencev. Našel je pa samo enega, ki najbolj odgovarja zahtevam stare formule. Žal je imel tudi ta slabost kri tako, da ga za poizkuse ni mogel rabiti. Tobar pravi, da je bil ta rokopis nekoč v Vatikanu. Pozneje ga je nekdo ukradel in skril v stari vseučiliški knjižnici v Belgiji. Pisan je moral biti koncem II. ali začetkom III. stoletja pred Kristusom.

Vsebinsko formule prof. Tobar taji. Baje je tako obkurno, da se ne da povedati. Vendar se je za prepričal, da so vedeli ljudje v pradavnih časih več o delovanju žlez, kakor ve moderna znanost. Formula nima nič skupnega s kakim zagovarjanjem smrti. Kdor se po nji ravna, je vedno čil, zdrav in krepek, kakor 20-letni mladenci. Rokopis je moral pisati mož, star 95 let, ki pa je bil še vedno mladeniško čil. Za svojo mladost v visoki starosti se je imel zahvaliti formuli, ki jo je našel v rokopisih starih Egipcianov. Avtor rokopisa pravi, da so bili ljudje v deželi večne mladosti brez izjeme vegeterijanci. Jestí meso je veljalo za zločin.

Gvetke iz zagrebske hrvaščine

Neka ljubljanska tvrdka z radijskim potrebsčinami je prejela te dni cenik zagrebske tvrdke Kastner & Ohler. V ceniku kar mrgoli klasično lepih prevodov; rekord med njimi pa vsekakor odnese tale stavek: »Kontaktni šaraf sa dva mutera za šalter...«

Peš iz Ljubljane do Crikvenice

Trije korajžni Ljubljančani so jo mahali peš na morje, ker niso imeli dovolj denarja za vožnjo. — Kaj pripovedujejo o napornem izletu.

Mnogi so odhajali na naše Primorje. Gledali smo za njimi z žarečimi očmi in vse naše želje so bile na solnčnem jugu. Toda kaj, ko so bile naše mošnje skoro prazne. Le borih dvesto dinarjev je samevalo v njih in s tem denarjem se ne da priti do morja. Vlak je drag. Skoro samo ta bi izpraznil naše denarnice.

A kaj so iztuhale naše glave. Peš do morja! Ni ostalo samo pri besedi. Ako bi kdo pogledal 11. avgusta ob peti uri popoldne na Karlovo most, bi gotovo zapazil troje težko otovorjenih, mladih postav, ki so se pomikale po Dolenjski cesti.

Naša oprava so bile kratke hlače, do kolenice in skavtske srajce. A vsakega bi zadivil do 30 kg težak nahrbtnik, ki je držal nas vse. Ti so bili duša našega potovanja. V njih je bil majhen šotor za tri osebe (dobili smo ga od naših skavtov), porve, mast, sladkor, makaroni itd., vse, kar je potrebno za prehrano. Imeli smo tudi kotliček za kuhanje. Seveda smo vzeli vsak tudi toplo odejo, ki pa nam ob morju ni bila posebno potrebna.

Izvolili smo blaginčarja, mu izročili 600 dinarjev s pripombo, naj šteti, se za-rekli, da preje ne odnehamo, dokler ne pridemo do morja, in odinili.

Za rodno mesto nam ni bilo mnogo, do-mači so dejali, da itak pridemo v treh dneh domov. Prijatelji in znanci so se poslavljali: — Nismo padli na glavo, da bi hodili peš tako daleč. Čemu imamo pa železnico?

Rogali so se nam in niso verjeli. Kraljevec pa je trda buča in tudi izvrši, kar zamisli.

Pot po naših krajih, posebno se v bližini našega rodnega mesta, ni bila posebno zanimiva, ker nam je bila po večini znana. Zato smo hodili po njej ponoči. Pri Turjaku nas je začela tema. A mesec, ki je vzhajal za hribi, je razsvetlil vsa pokrajina, da je bila kakor v oblačnem dnevu. Drevesa so metala čez pot čudne sence vseh oblik in jase so bile kakor s srebrno polito. V mlakužah so regljale žabe žalostne napeve, iz globoke gozdne tišine je zalajal lisjak ali zaskočila sova. Lepo je potovati ponoči skozi gozd in srce trepeti v skrivnostnem ritmu.

Malo pred Laščami je skočil preko poti zajec. Slabo znamenje, smo dejali, a to nam ni vzel dobro volje. V Laščah so se vsi spali, nikjer ni bilo razsvetljenega okna, ko smo dospeli do križišča, kjer se cepijo ceste na Ribnico in Sodražico. Mogoče se kam drugam, kar pa nas ni posebno zanimalo. Za trenotek smo se odpočili, napravili veliki svet ter zagnali zemljevid pred se. Svetila nam je sveča, zakaj elektrika je že davno ugasnila, ura je bila dva, najst.

Odločili smo se za pot v Sodražico — Loški potok — Čabar — Sušak, ker je mnogo bližja, kakor ona, ki pelje iz Ribnice preko Kočevja, Broda ob Kupu na Delnice in Sušak.

Da smo storili prav, smo kmalu spoznali. Imeli smo dvojno korist. Ognili smo se prave prometne ceste ter si izbrali romantično pot skozi gozdove, dol in hrib.

Iz Lašč smo krenili proti Sodražici. Luna nam je bila velika sveča na našem pohodu. Petelini so že peli, ko smo prišli do Sv. Gregorja. Vas leži precej visoko in ima lepo župnišče, lepše ko šolo. Pred cerkvijo je zasajena lipa, ki je dosegla že lep starost. Star kmet, ki smo ga pozdravili, nam je jel tarnati o suši in o zelo slabi letini, o nadlogah, ki tajejo vse. Fizol ni zrasel niti dve peti visoko, trava je bila uvela, drevesa ožgana, studenci posušeni. Zelenjad sploh ni rastle. Žalosten pogled.

Cesta je vodila navzdol. Ze se je svitlo, ko smo stopili na sodraška tla. Tik ob Bistrici (potok, ponikalnica) smo postavili šotor in utrujeni zaspali.

Zbudilo nas je zbijanje in ropotanje. Blizu nas je delovala parna žaga, nedaleč pa so prezidavali cerkev. Pri delu je vpejlan kuluk in gospoda smo videli večkrat, kako je ogledaval napredek nove stavbe. Poleg cerkve je studenec, ki ima celo dobro, mirno vodo.

Ljudje so nas pogledavali malo začuden in še bolj, ko smo jim dejali, kam smo namenjeni. Sicer pa so prijazni, le mleko se težko dobi, ker ga dajo vsega v sirar-no. Zelo jim je bilo povšeči, ko nas gledali, kako smo kuhali. Krog nas je bilo polno občudovalcev, dolenjskih deklet in otrok. Fantov je bilo le malo, bodisi ker so zaposleni doma ali pa pri kuluku. Okopali smo se do dobra v Bistrici in na večer odinili proti Loškemu potoku.

Široka cesta je speljana v velikih serpentinah do višine 880 m, kjer tudi doseže vrhunec, se vije med drevesnimi velikani kakih osem kilometrov in pride polagoma v dolino. Loški potok imenovano.

Nebo se je zločilo, za hrbtom je rezko gmelno in se venomer bliskalo. Bali smo se dežja in nevihte, ki je tu gori zelo jaka, kakor nam je pravil star gozdar, ki smo ga srečali na poti. Imeli pa smo srečo. Za nami se je pripodil voz z dvema konjema in gostoljubljen Ločan nas je vzel na sede, ki jih je vozil domov. V divji dirki, nekaj ča-

sa po ravnem, nato v serpentinah v dol, smo se privozili v Loški potok.

Loški potok je nekako splošno ime za sedem vasi, ki so raztresene po sprva ozki, nato vedno bolj široki dolini. Največji sta Hrib in Travniki, manjša je Trata in druge. Sotora nismo mogli postaviti, ker je jelo deževati. Prespali smo noč na mrvi.

Zjutraj se je nebo še kisalo, a naše volje ni omajalo. Kljub prsu smo nadaljevali pot. Kmalu smo bili zopet v višini, v nekakem sedlu, skozi katerega je pihal veter kakor za stavbo. Smreke so se nizko pripogibale in valovale kakor žito. Koliko bogastva hranijo naši gozdovi, niti sami ne vemo. Pustili smo za seboj Lazec in krenili po bližnji, nekoliko navkreber in nato navzdol, proti vasi Kotu. Prihranili smo si za 7 km poti.

Ljudje, ki smo jih vpraševali, koliko imamo še do Čabra, so nam odgovorili: »Kmalu dospete v Binkel (Winkel — Kot) in dobro uro nato boste padli v Čeber (Čabar).«

»Padli v Čeber, nerazumljivo.« Ljudje pa so se nam muzali. Radovednost nas je mučila. Kot smo že imeli za seboj. Hodili smo v gozdu, gostem, smrekovem. Za uro, kakor so nam dejali ljudje, se je gozd odprl in globoko pod nami, kakih 300 m, je ležalo mesto. Res, padli bi bili vani, da bi ne hodili počasi. Kakor v Čeburu so namerane lišje in cerkev in vse mesto. Skozi se vije Čabranka, ki izvira nekje pod Kozjim vrhom.

Navzdol smo hodili, kakor s Šmarne gore, tako je pot. Prestopili smo iz ljubljanske v primorsko-krajsko oblast. »Z Bogom, jezik slovenski,« smo dejali. In res so nas sprejeli v mestu prvi Hrvatje. Pol poti smo imeli za seboj.

V mestu smo si ogledali spomenik kralja Tomislava in zopet občudovali stoletno lipo za njim. Napisi so v hrvaškem jeziku, govorica hrvaška. Časa nismo imeli dovolj, zakaj hoteli smo še isti dan dospeti do Gerovega. V hribu, nekoliko nad Čabrom, smo si skuhalii kosilo. Studenec je izviral poleg. Iz mesta je donela harmonika in vreščanje vinjenih nabornikov.

Kakor prej navzdol, smo morali iti sedaj sedaj navzgor, silno strmo. To je bilo dobro, da ni bilo solnca, ker smo se vse eno potili. Prva vas je bila Trstje in kmalu smo dospeli na glavno cesto, ki smo jo zapustili pri Laracu in vodi na Paezid, a v naši smeri v Gerovo. V Malem lugu smo se seznanili z mladim gozdarjem, ki je bil tudi namenjen v Gerovo. Zafudili smo se, ker je govoril slovenski in nam povedal, da so tu še slovenske vasi, da v Gorskem kotaru govore še ljudje slovenski.

Pravil nam je zanimivosti iz svojega življenja. Uslužben je pri nekem hrvaškem vladetelju, ki poseduje ogromno gozdno posestvo. Gozdariji dobe tudi po tridesetih letih dela pokojnino. Godi se jim ne preveč slabo. Dejal je, da ne bi zamenjal svojega življenja v prosti naravi z nobenim mestnim veletrdnikom.

Vesepovsod, kamor smo se ozrli, sami gozdovi, silni in temni, polni življenja in lepote. Izvedeli smo, da je v njih dosti volkov, ki uničujejo zarod svin in druge manjše divjadi. Iztrebiti jih je pa silno težko. Pozimi celo pridejo do vasi in tulijo v nočeh po cestah in v belem dnevu pred cerkvijo.

Pred Gerovom smo srečali staro Istrijanko, ki se nam ni več čudila, ko smo ji na vprašanje dejali, da gremo na Sušak. Tudi ona je prihajala od tam. Ze smo čutili morje.

V Gerovem smo se poslovlili od gozdarja. Mrak se je že delal. Morali smo hiteti, da pridemo še v Segino, gorsko vas. V trdi noči, brez mesečine, smo se potili po silno strmi in kameniti cesti, ki je vodila zopet navzgor na visoko planoto.

Ta groza je bila razlita ob cesti in stoletna drevesa so ždela v čudovitem miru. Zdaj pa zdaj se je zasvetila bela skala, silvo-modro nebo z majhnim številom zvezd in črnimi oblaki. Luna, ki se je od časa do časa prikazala, je narisala pošastne sence na zvoženi poti. Sence in svitile lise so se križale in premetavale kakor živi strahovi.

Občutili smo vso veličast vedno lepe prirode.

Dosegli smo kulminacijo, pot se je razdelila. Odšli smo po levi. Megla je jela padati na zemljo, redka, prosojna, vsa prežeta z mesečino. Zdelo se nam je, da so spremene jase v jezerca in da so temne sence nočnih duhov, ki plešejo svoj ples do rumene zore.

Po dolgih blodnjah, pokojno tihi, smo končno prišli iz gozda na plano in zapazili pred seboj svetel šop žarkov, ki jih je slabila megla. Segine. Par hiš tvorijo vso vas. Ljudje so utrujeni in navajeni trpeti. Malo plodna zemlja jih ni razvabila, temveč je iz njih naredila značje. Dobili smo prenočišče na senu.

Predno smo šli spat, smo se domenili z domačim sinom, da odidemo v zgodnjem jutru na Snežnik, ki se je risal nad gorskimi kotlom v sivih obrisih. Tudi on je namera-

val iti na goro, a ne na Snežnik, temveč na Risanjak (1526 m), ki je nekoliko višji od Snežnika (1506 m). Spremljati bi imel svojoročnik z Dunaja.

Se tema je bila, ko nas je zbudil. Nekoliko težko smo se dvignili, a šlo je. Hoteli smo videti morje ob solnčnem vzhodu. S Snežnika se že vidi naše morje.

V živahnem pogovoru z Nemko, ki je bila učiteljica, torej našega poklica, smo se vzpenjali vedno bolj navzgor po cesti, ki je speljana nekoliko pod glavnim vrhom na drugo stran. Prišli smo v Lazac, borno vas, in tamani gozd nas je zopet sprejel v svoje okrilje. Ločiti smo se morali, zakaj naši poti sta se razdvajali. Po prisrčnem slovesu smo sami nadaljevali svojo turo.

Danilo se je že. Jeli smo se bati, da zamudimo najlepše. Hiteli smo, da nam je pot, kljub jutranjemu mrazu, bil curkoma po hribi. Po dolgi noči smo zazrli markacijo H. P. D., rdečo črto na skali. Odložili smo nahrbtnike, jih pustili na poti in krenili po gorski stezi na vrh (našli smo si stezo sami). Markacije ni bilo več nobene, kako drugače? Kor pri nas. Nizek, krivčast gozd je prenehal in sivo skalovje, razdrapano in razmetano, se je pojavilo v vsej svoji divjini. Se trenutek in bili smo na vrhu. Ostra sapa je vela in nas zibala kakor žitno klasje. Pred nami se je sivilo morje v zgodnjem jutru, temna Učka je še spala in od nje naša mesta: Lovrana, Opatja, Voloska. Videli se je Krk, Čres, del Bakarskega zaliva, svit obronki daljnih gor ob naši obali, sela, mesta. In na morju temne lise, parniki in tu pa tam jadrnica.

Za našimi hrbti pa se je počasi dvigala rdeča obla, pozlatila vrhove in metala žarke vedno nižje in nižje, dokler niso pozlatili nizkih gričev, za katerimi ležita Reka in Sušak, in planili po morju v zlatih dolgih črtah. Pobellia so se jadra, posvetilo se je morje in začaralo v bajni svetlobi.

Krasen prizor!

Sedei smo in uživali to lepoto s polno dušo. Ves naš napor je bil poplačan v tem hipu. Pred nami je ležal cilj in dolga ni bila več pot do njega. Ko so se duše napile očarljive lepote, smo nadaljevali svojo pot. Noge so nam bile lahke, misli prožne in vesele.

Pozdravljeni, oči! kraški, sivi Snežnik, in na tvoji levici strmi Risanjak! Ohranimo vas v večnem spominu.

Na kraški planoti, zakaj gozd smo že pustili za seboj, smo si skuhalii kosilo. Morje smo imeli vedno pred očmi. Snežnik je izginil za kopico drugih vrhov.

Povsod se je poznalo delo dolgotrajne suše. Trava vsa ožgana, popolnoma orumenela, brez soka. Vsi vodnjaki osušeni. Po potih polno prahu.

Po bližini smo jo udarili, preko osušeni travnikov, na glavno cesto, ki vodi iz Delnice na Sušak. Morje nam je izginilo izpred oči, zakaj dospeli smo globoko v dolino in nizki griči so nas razstavili od njega. Zemlja je bila vsa razpokana, dreve osušeno, robidnice suhe, kakor lešniki, grozdje brez soka in zamorjeno v rasti, isto tako smokve. In vsa pokrajina. V mlakuži, ki je še ostala, so hodile pit jate ptičev, ki so kričale odletavale, če jih je kdo prepoznal.

Kmalu smo dospeli mimo Trsata do globoke doline reke Rečine in ugledali Reko in nato Sušak. Naša pot je bila končana, najnapornejša seveda.

Na Sušaku smo ostali dva dni. Na nobi smo krenili proti Bakru (tudi peš) in ob Bakarskem zalivu do Kraljevice. Mestni glavar nam je dovolil, da smo postavili šotor na zelo ugodnem in lepem kraju. Krog nas so zorele fige, duhtel lorbar in se smejalo grozdje. Mi smo uživali vso to divoto, morje v zgodnjem jutru in poznem večeru ter čez dan osvežujočo kopel. Sedem dni smo ostali v gostoljubni Kraljevici, kjer se lahko umiri najbolj razburkano srce in ublaži najtežja bol.

Nežno zelenje, ki obdaja v breg zidane hiše s tipičnim kritjem opeke, zelo lepo pristojno skromnemu letovišču. Romantično lice pa daje mestecu star grad, od katerega

je sprejelo mesto tudi ime. Kopališče je lepo urejeno in ima mnogo miyke, lepo lego ter izborna deska za skakanje.

Težko smo se poslovlili od dobrih ljudi, lepega kraja in kopanja. Kmalu smo prišli v Crikvenico, kjer smo ostali dva dni. Kakšna izprememba! V Kraljevici mir, tišina, blažen pokoj, a tu v Crikvenici? Bučno življenje, vrvenje tisočih tulcev: Nemcev, Čehov, Madžarov. Plesi, godbe, predstave Svengalija, fakirjev in bog si ga vedi, kaj še. V kopališču, ki je izborno, življenje, vrisk petje in smeh.

Lepo je v Crikvenici! Sredi največjega navdušenja, da imamo tako lepe kraje, ki jih obiskuje toliko tujcev, nas je iznenadil naš blagajnik z vestjo, da se je denar stajal in da ga imamo le še malo. Dati smo morali slovo tem divnim krajem, žarnemu solncu, vedno jasnemu nebu, gorkemu morju. Oh, vsemu, kar nas je tako zadržalo.

Ko smo odjadrli na Plase, smo dejali: — Na svidenje, drugo leto!

Film

Naš film

Potekli so kratki štirje meseci, odkar se je porodila misel, ustanoviti domače filmsko podjetje. Da je to podjetje nuja gospodarska in kulturna potreba, je jasno vsakemu. Lujia filmska podjetja so se sicer posluževala našega Primorja, a krasni kraji so brzeli mimo nas, prekršeni in presajeni na tuja tla. Ne le, da za pronačajo naših lepot niso storiia ničesar, še odbijala so tuje z gorostasnimi »balkanskimi« filmi. Da so tuja podjetja iskala lepote pri nas, dovolj jasno govori, da nam moči ne manjka — ni pa potreba, da se tuji šopirijo z našim perjem, kar s tem za naš film ne stori ničesar. Kaj torej inozemska filmska podjetja za našo trgovino in industrijo, ki jo doledno ignorirajo, ne bomo govorili.

Po vsem si je Jugofilm našel sledečo nalogo: 1. prinašati revijo zanimivosti iz Jugoslavije; 2. uprizarjati dela jugoslovenskih avtorjev, služeč se domačih dekoracij, noš, narodnih običajev itd.; 3. s propagandnimi filmi posvečevati tujski promet; 4. propagirati našo trgovino in industrijo; 5. ma-ničesti. I. domačimi močmi da smo lahko tudi na polju filma enaki drugim narodom.

Jugofilm bo izdal te dni filmsko revijo, s katero bo dokazal, da je tudi tehnično kos zadani nalogi. Reviji je priključen niz posnetkov našega filmskega naraščaja, ki bo publiko uveril, da nam ni potreba iskati pri tujih umetnikih, ker jih je dovolj rodila slovenska mati. Vsakemu je znano, s kako ogromnimi stroški je vezano izgotavljanje raznih filmov. Jugofilm je dovršil deloma predpriprave in svojo nalogo rešil je zadovoljivo, a sedaj je stvar javnosti, da njegovo delo oceni moralno, zlasti pa gmotno podpira s tem, da obiskuje naše predstave. — Delujmo na to, da bo tudi naš filmski trk čimprej zabrzal po vseh bioskopih sveta.

Iz življenja filmskih igralcev

Ameriška publika je zelo razvadena in zahteva od časopisja, da mu nudi pestre in vsakovrstne senzacije, pa najsibodo resnične, izmišljene, pametne ali bedaste. Najpikantnejše čtivo za ameriško publiko so pač opisi iz življenja slavni in prominentnih oseb, pa najsib kralj lekla ali skrah-rani bankir, proslul bandit ali filmska diva. A najbolj zanimajo čitatelje zgodbe iz življenja filmskih zvezdnikov in div. Zato prinašajo dnevniki dan za dnem vsakovrstne zgodbe iz Hollywooda, danes o Charlieju, jutri o Gloriji Swanson, jutrišnjem o Poli Negri in tako dalje. Tako čitamo nekatere opise ljubljencev ameriške filmske publike.

Lon Chaney, sloviti karakterni igralec, je baje v svojem zasebnem življenju zelo redkobeseden človek, ki ne občuje mnogo z ljudmi. Vobče je zagoneten. Družabno življenje v Hollywoodu ga sploh ne zanima, tudi se ne udeležuje raznih slavnosti, orgij in skandalov, ki so v filmski prestolici na dnevnem redu. Kadar ne filmuje, fotografira ali manipulira na svojem radioaparatu, čita lepo knjigo, loti se pa tudi kuhanja.

Drugi ljubljene ameriške publike je Ramon Navarro. Ta se je priljubil publikli s svojim junaškim nastopom v filmu Ben Hur, ki smo ga imeli priliko videti tudi v Ljubljani. Navarro je sportnik. Borenje, teki, soki, met kroglice, igranje tenisa in druge sportne panoge so mu ustvarile klasično lepo telo. Včasih se je tudi boksal, toda ko mu je nekoč njegov partner skrivil nos, je Ramon, ta. zanj nevarni sport, opustil. Vsaj si ameriška publika svojega ljubljenceca tudi ne bi mogla predočiti, če bi se pojavil s polomljenim nosom ali potolčenim ušesom.

Tretji je John Gilbert, mojster ljubavnih vlog. Njega smo videli v filmu »Velika parada« (The big parade). John Gilbert je baje priden študent, kajti prost čas posveča študiju prava. John hoče postati advokat, zgovoren je zadosti in ker je popularen, upa, da mu bo drugi poklic lepo uspel. Računa zlasti na klijentelo nežnega sveta. V prostem času tudi rad lovi ribe in to najraje na prepovedanih mestih.

Nove knjige in revije

SAVREMENA OPCINA, list za gospodarski, socialni in kulturni napredek občine, ki izhaja v Beogradu pod uredništvom dr. Stojadinovića prinaša v svoji dvojini 6. in 7. številki zopet zelo aktualen in zanimiv material. Med drugim prinaša sledeče razprave: Samouprave kot pionirji napredka. — Občinska samouprava na Danskem. — Gradbeni predpisi. — Serijo člankov o zgodovini in razvoju Beograda. — Občinski proračuni. — Malokateri strokovni časopis je menda tako zelo potreben, kakor ta list, a vendar mu poklicani čitatelji — županji in odborniki — ne posvečajo one pažnje, ki jo zasluži. Izdajatelj pošilja list vsem občinam in bi bila že zato dolžnost, da občine nakažejo tudi naročnino, ki znaša letno samo 100 Din, kar zmore pač tudi najrevnejša občina. Vsa občinska odpora bo našel v tem listu dovolj poučnega gradiva in iniciativ za uspešno in plodonosno delovanje v prid občine in občanov. Treba je pomisliti, da tvori strokovno poznavanje vseh samoupravnih vprašanj pogoj za zdravo reformo občinskega gospodarstva. Zato je povsem upravičen apel uredništva na občine in župane, da se pri svenem razpravo o zgodovini lepiga celjske-strokovnega časopisa!

ZGODOVINA CELJA. Pod tem naslovom je spisal g. Janko Orožen poljudno-znanstveno razpravo o zgodovini lepega celjskega mesta. Celje je eno naših najstarejših in zgodovinsko najbogatejših mest, ki je tudi v zgodovini Slovencev igralo veliko vlogo. Zato bi bilo želeli, da se seznanji z njegovo zgodovino sleherni Slovenec in Jugosloven. Če nam je doslej manjkalo za to primerne knjige, je to vrzel izpopolnil Janko Orožen s svojim izvrstnim delom. Knjiga obsega dva dela. O prvem delu smo že poročali, drugi del pa vsebuje sledeča poglavja: Srednjeveško Celje kot središče državnootnornega streljenja. — Doba narodne samostojnosti. — Savinjska marka. — Knezi in grofje Celjani. Knjigo krasijo več lepih slik in posnetkov ter podob iz zgodovine. Knjiga se dobiva v vseh knjigarnah in jo toplo priporočamo.

JIRASEK ALOJZIJ, OČE. Drama v treh dejanjih. Poslovalni Fran Albrecht. V Ljubljani 1927. Str. 60. Cena Din 14.— s poštnino Din 15.—. Kot 17. zvezek je izdala Tiskovna zadruga v svoji zbirki »Oder« prevod Jiraskove trodejanke »Očec«. A. Jirasek, ki je češkemu narodu v svojih številnih romanih ustvaril pravo nacionalno epopejo, je v tej svoji drami posegel v sodobno življenje na vasi. Z markantnimi potezami nam predstavi nekaj vaških oseb, brez vsake iskanne originalnosti, živih in resničnih. Brez prisiljene efektnosti nam naslika pretresljiv konflikt med očetom in sinom: med samogotnim, sebičnim, lieemersko pobojniškim očetom ter vrlim, idealnim sinom. Ta konflikt se naposled razvije do naravnost klasične tragedije, kar daje drami resno umetniško vrednost. Ker je delo vziem prav lahko vzprijateljivo in ne stavi niti igralcem niti režiserju nikakih posebnih težkoč, ga zaradi visoke umetniške cene, kakor tudi zaradi plemenite tendence, ki tiči v drami, zlasti našim diletantskim vaškim odrom najtopleje priporočamo.

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

Sobo z balkonom

in posebnim vvhodom oddam gospodu. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2025

Kupim valj za dušik (železno bombo). — Ponudbe pod »Valj/2018« na upravo »Slov. Naroda«.

Naprodaj dvosedežni »Citroen«

za Din 13.000. »Wanderer« za Din 26.000 in več šestosedežni voz od Din 26.000 do 58.000; vsi v porabnem stanju pri trvdki A. Lampret, Ljubljana, Dunajska cesta 22. 2023

G. Flux, Ljubljana, Gosposka ulica 4/I. — Posredovalnica boljših služb, 35 let obstojeca — priporoča dobre samostojne kuharice (priprosta zunanost, letna izpricevala) za tu in proč. poštna, pridna in snažna dekleta za vsako delo in vsako mesečno plačo. — Priporoča inteligentno osebo je vsake vrste, za vsako delo za tu in izven. 2021

Tovorni voz

1 do 1½ tonski dobre znamke v brezhibnem stanju kupim. — Informacije pri trvdki A. Lampret, Ljubljana, Dunajska cesta 22. 2022

Deset čevljarških pomočnikov

za močno delo, kranjske ba-kandže — sprejemem; mesto trajno. — F. Tuček, Sirač, Slavonija. 2028

Pozor polharji!

Iščem žir, sad bukovoga drevesa v naravi ali pa tudi v olju — eno ali dve kili. Plača se dobro. — Žir je poslati ali pa osebno prinesiti gosp. Bavdahu, portirju Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani. 2013

Prodajalka

izurjena v mešani stroki — išče službo v trgovini na delželi — Ponudbe pod »Prodajalka/1898« na upravo »Slov. Naroda«. 2021

Kurje oči
odstranilo brez bolečin in nevarnosti s BURKIT
Čres 20 let po zdravniškima priporočanoma in v porabi. Burgit-kopelji na noge odstranijo potene in sganje nog.
BURGIT G. M. B. H., FREILASSING.
Generalni zastopnik: IVAN SVETEC, Novomesto, Slovenija

Pouk v klavirju

prične s 15. septembrom gospe ROZA GALLATIA, Ljubljana, Poljanska cesta 18. 2027

Abonente

sprejme na dobro meščansko hrano »Restavracija pod Skalco«, Mestni trg št. 11. Kuhinja je pod vodstvom gospe Fanike Kosakove, svoj čas gostilničarke »Pod Gabrom«. Vabije se tudi ostali gosti, kateri želijo dobro jesti in piti. 2026

Krojaški pomočnik

samo prvovrstna starejša moč, ki je bil v inozemstvu v boljših ateljejih — se sprejme takoj. — Naslov pove uprava »Slov. Naroda«. 2019

Učenec,

ki ima veselje do galanterijske trgovine, s primerno šolsko izobrazbo in oskrbo pri starših — se takoj sprejme pri Janko Balohu, Ljubljana, Stari trg 5 2031

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predurjeni krediti vsake vrste, eskompt in inkasno menic ter nakazila v tu. in inozemstvo, safe-deposits Ltd. Ltd.

Brzjavke: Kredit, Ljubljana. Telefon št. 2040, 2457, 2549; interurban: 2706, 2806.

ZVITKE

(role) za računske stroje, ček in kontrolne zvitke za blagajne vseh sistemov

Lud. Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I Telefon 2980

Moderni svet Ljubljane zahteva modernih oblačil.

Ker hočemo tej upravičeni zahtevi popolnoma vstreči, smo preselili svojo trgovino damске konfekcije ter konfekcije za gospode

v Stritarjevo ulico šte. 9 (vogal pri frančiškanskem mostu) kjer

otvarjamo novo trgovino najmodernejše konfekcije ter modnih potrebščin za gospode in dame.

O f-nem okusu; izdelku, kakovosti ter o naših nizkih cenah, prosimo cenjeno občinstvo, da se osebno prepriča v novih naših trgovskih lokalih in izložbah.

Pri nas je odslej najugodnejši nakup najmodernejših in najelegantnejših oblačil ter modnih potrebščin za gospode in dame.

Vabimo!

Fran Lukič, Stritarjeva ulica šte. 9.

Vabimo!

Sodi!!

Prodam dobro ohranjene sode za vino itd. od 15, 20, 30 hl. od 1 l 30—40 para. — Dopolni pod «Šivilja» na t. pr. Zlatar, Hrva. 1955

Šivilja

vajena vseh del — išče delo; event. gre tudi na dom. — Dopolni pod «Šivilja» na t. pr. «Slov. Naroda».

Snežne čevlje

sprejema v popravilo vsled bližajoče se sezone že sedaj trdka M. Trebar, Ljubljana, Sv. Petra 6 in Prešernova 30. 97/L

Trifazni motor

docela nov, prvovrstni berlinski fabrikat, z drsečimi kolezi, trajno 3 KS 2.3 KW, 380 volt, 5 amper, 220 volt 8.6 amper, 1420 okretajev, 50 period, 0.75 cos. S. z jermenico, tračnicami in orodjem, popusti pri polni obremenitvi, Din 2500. 1926

Absolventinja

trgovske šole, dobra strojepliska, zmožna slovenskega in nemškega jezika — išče službo začetnico. — Ponudbe pod «Vestna» 1933 na upravo «Slov. Naroda».

Kemična pralnica in barvanje oblek

v najrazličnejših barvah izvaja dela v najkrajšem času pri najnižjih cenah.

Anton Boc, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/I. — Tovarna: Vič-Glince.

Popolnoma suha, lepa

BUKOVA DRVA

v polenih ali razžagana, kakor tudi mehka drva dobavlja trdka ARBOR d. d., Dunajska c. 50 v vsaki množini od 1 m³ naprej. Dostavlja tudi na dom. Telefon 2546.

Umivalniki

dobro ohranjeni, iz trdega lesa, s posodo vred, z oglealom in marmornato ploščo se radi instalacije gorke in mrzle vode ugodno prodajo.

Ravnotam so narpodaj tudi stare kavarniške klopi, katere so še v precej dobrem stanju. Interesentje naj se obrnejo na upravo hotela «Union» v Ljubljani.

Kral. ang. parobrod. linija

ROYAL MAIL LINE za JUŽNO AMERIKO

Brazilijo-Uraguay-Argentinio in Kubo-Chile-Peru

Informacije brezplačno pri podzastopniku

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica šte. 26

Zastopnike

in zastopnice za prodaja srečk na obroke išče Bančna poslovna Bežjak, Maribor, Gosposka ulica 25. 77/L

Strojepisni pouk

učna ura Din 4.—, Christofor učni zavod, Ljubljana, Domo-branska 7/I. — Vpisovanje vsak dan do 8. zvečer. 2005

Absolventinja

trgovske šole, zmožna slovenskega in nemškega jezika, steno-pisateljica in strojepliska — išče službo. — Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod «Začetnica» 2003 na upravo «Slov. Naroda».

Lepo zračno sobo

z električno razsvetljavo pod Rožnikom od dam solidnemu gospodu; mesečno z zajtrkom Din 330.— — Ponudbe pod «Zračna soba» 2001 na upravo «Slov. Naroda».

Učenec

močan, priden, star 14 let — se želi izučiti v trgovini na deželi, kjer bi imel shranjevanje in hrano v hiši. — Ponudbe pod «Učenec» 1991 na upravo «Slov. Naroda».

Pianistinja

išče mesta v plesnih šolah za popoldanske in večerne ure. — Dopisi pod «Izurnjena» v vseh modernih plesih/1992 na upr. «Slov. Naroda».

Slaščičar

starejša moč — išče službo v večjem hotelu ali slaščičarni. — Ponudbe pod Slaščičar/1983 na upravo «Slov. Naroda».

Dijaka (-injo)

sprejema na stanovanje in hrano pod Rožnikom. Zračna in svetla soba z električno razsvetljavo. — Ponudbe pod «Takoj» 2010 na upravo «Slov. Naroda».

Najstarejša slovenska plesar-

ska in ličarska delavnica

Ivan Bricej, Ljubljana,

Dunajska cesta 15 in Go-

sposvetska cesta 2 (dvorišče

kavarne «Evropa»).

Se priporoča. — Izvršitev toč-

na, cene zmerno. 72/L

Teod. Korn, Ljubljana,

Poljanska cesta št. 3.

Krovec, stavbni, galanterijski

in okrasni kleper; instalacije

vod. — Naprava strojev. Kopal-

iške in klesane naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine

za firme, barvo, lah in med

vsake velikosti, kakor tudi r-

sod (škafli) za konzerve ter

z litografijo. 123/L

Privatno poučuje

nemščino, francoščino, klavir

izprašana učiteljica. — Pouču-

je tudi na učencev domu.

Vpisuje vsak delavnik od 1.

do 4. ure. — Naslov v upravi

«Slov. Naroda».

Specijalni zemljevid

«Otok Krk»

— kupi «Narodna knjigarna»,

Ljubljana, Stritarjeva ulica 2.

1998

Kupujemo zlato,

srebro ter zlat in srebrni denar.

— Tovarna za ločenje dragih

kovin, Ljubljana - Šiška, Jerne-

ja cesta 8. 95/L

Bukova drva

Kupim vsako množino bukovih

drv, lesne odpadke, franko va-

gon Pedicelle (Podbrdo). —

Ponudbe z navedbo cene v

nemškem ali italijanskem je-

ziku na: Silvio Bassiljo, Udi-

ne, Via dei Canti št. 9. 1957

L. Mikuš Ljubljana, Mestni trg 15

priporoča svojo za-

pravo delavnico in

solastnikov ter spre-

najalnih palic.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Kyffhäuser - Technikum

FRANKENHAUSEN

(Nemčija) 22/L

izdelava strojno in avtom-

atsko gradnjo. Elektrotehni-

ski oddelki za poljedelst-

vo in strojništvo.

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurjevska 57

priporoča najboljše

tambure, zice, škole,

partiture: ostale po-

trebščine za

sva glazbala.

Odlikovan na

pariskoj izložbi

Cjenici tranko.

Po znizani ceni.

Dvokolesa, motorji, vsakovr-

stroski vozčki, nameštni deli

in pnevmatika. Poseben oddelek za

popolno popravilo. Emajiranje tu-

roških vozčkov, šivalnih stroje-

Prodaja na obroke — Ceniki tranko.

Tribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozčkov

LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4

45 L

Zastore, posteljna pregrinjala

perilo, monograme, obleke i. dr.

veze najfinije in najcenejše

mehanično umetno vezenje

Matek & Mikeš

Ljubljana, Da Imatinova ulica 13

Entlanje, azuriranje, predtis-

kanje ženskih ročnih del za trgo-

vino, šolo in dom.

Ocarinjenje

vseh uvoznih, izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta 9 (nasproti carinarnice). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklarirane blaga in vse informacije brezplačno. 96/L

Prometni zavod za oremog d. d. Ljubljana

prodaja po najugodnejših cenah in samo na debelo:

Premog domači in tujemski za domačo kurjavo in industrijske svrhe

Kovaški premog vseh vrst

Koks ivarniški, plavžarski in plinski

Brikete

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/I

„TOBLER“

svetovna tvornica

čokolade, bombonov in kakao

obveša svoje mnogobrojne odjemalce,

da je že dala v promet nove, lepe,

okusne in dragocene nagrade Tobler.

Seznam nagrad in albume „Tobler“ za

hitevanje brezplačno od vseh prodajalcev. Sedanja nadrobna

cena naših tablet Din 150 komad. — Generalno zastopstvo

in skladišče za krajevno SHS — „OBOROT“ — Beograd

2. 6. Trgovačka ulica 7. Telefon 31-89.

Za dom!

Za šivilje, krojače, čevljarje ita

najbolj priporočljiv je le

STOEWER šivalni stroj

Le ta Vam poleg šivanja entli-

(obšiva), veze (šitka), krpa pe-

rilo in nogavice. Brez vsakega

preminjanja plošč in drugo je

stroj: v minuti pripravljen ali

za vezenje in ravno tako hitro

zopet za navadno šivanje. —

Poleg vseh prednosti, ki jih za-

vzema šivalni stroj STOEWER

je tudi najcenejši

Ne zamudite ugodne prilike in

oglejte si to izrednost pri

Lud. Baraga,

Ljubljana, Šelenburgova 6/I.

Brezplačen pouk v vezenju, razbi aparatov itd. — Ugodni plačilni pogoji. — 15letno jamstvo

NAJBOLJŠI BRNSKI BLAGOVI

Blagovi za gospode in dame

iz zjamčeno čiste volne. — Poslednje novosti za

jesensko in zimsko sezono

razpošilja staro renomirano tvorno ško skladišče sukna

SIEGEL - IMHOF, BRNO

Palackeho tř. 12 (Čehoslovaška)

Največja izbira. — Najnižje tvorniške cene. —

Na zahtevo vzorci zastoj in poštne prosto.

Šolske knjige

za vse srednje, meščanske in osnovne šole dobite

v knjigarni Tiskovne Zadruga

Ljubljana, Prešernova ul. 54

(Nasproti glavne pošte.)

ZADRUŽNA HRANILNICA

reg. pos. in gosp. zadruga z o. z. v LJUBLJANI.

Podeljuje vsakovrtnne kredite, eskomtira menice, inkasira fakture ter izvršuje razen deviznih in valutnih vse v bančno stroko spadajoče posle

Sprejema hranilne vloge na knjižice ali v tekočem računu ter jih obrestuje po dogovoru najugodnejše.

Kot pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije vodi poseben oddelek za njih prodajo, poleg tega prodaja tudi srečke Ratne šete na obroke pod zelo ugodnimi pogoji